

Grodden

EN ÄGARTIDNING FRÅN LANTMÄNNEN | LÄS MER PÅ WWW.LANTMANNEN.COM | NR 2 | APRIL | 2015

LEDAREN | SID 2

*Bra frågor
på årets
stämmor*

**Krister har
känsla för mat**

SIDAN 16-17

**Valutakriget
påverkar lantbruket**

SIDAN 22

**EMMA SATSAR PÅ
ODLING
INORR**

SIDAN 12-13

Debattglada
stämmor
landet runt

4

Lantbruket är
nyckeln till
framtiden

18

Lantmännen

Grodden

REDAKTION

Grodden, Lantmännen, 205 03 Malmö
Tel växel: 010-556 00 00
grodden@lantmannen.com

CHEFREDAKTÖR: Anna Carlström

Tel: 010-556 09 68
anna.carlstrom@lantmannen.com

REDAKTÖR: Helena Holmkrantz

Tel: 010-556 06 43
helena.holmkrantz@lantmannen.com

LAYOUT: Jan Reinerstam, Pagarango

OMSLAGSBILD

Emma Bäckström i Valsfäboda.
Bild: Gunnar Svedenbäck

UPPLAGA

Grodden är Lantmännenkoncernens informations-tidning till ägarna. Lantmännens medlemmar (ägare) får tidningen som medlemsförmån. Upplagan är cirka 43 000 exemplar. Tidningen utkommer med 6 nummer per år.

TRYCKERI: V-Tab i Västerås

DISTRIBUTION

Tidningen distribueras som posttidning B till ägarna. Den distribueras även internt inom Lantmännen.

ADRESSÄNDRING

Medlemmar: Meddela kundregistret.
Tel 010-556 00 00
Kundregister.ssc@lantmannen.com
Övriga: Kontakta redaktören

ANNONSBOKNING

Ardeo Media AB
Kontaktperson: David Lundström
E-post: david.lundstrom@ardeo.se
Telefon: 040-16 54 88

ANNONSMATERIAL

Tekniska upplysningar: Annonser ska levereras till Ardeo Media AB som tryckfärdiga pdf-filer, bilder i 300 dpi.
E-post: annons@ardeo.se

ANNONSFORMAT (I MM) OCH PRISER

FORMAT	MÅTT (MM)	PRIS
1/1 sida (satsyta)	225x320	18 500:-
1/1 sida (utfallande*)	250x350	18 500:-
1/1 sida (sista sidan*)	250x320	20 500:-
1/2 sida (stående)	106x320	10 500:-
1/2 sida (liggande)	225x155	10 500:-
1/4 sida (stående)	106x155	5 600:-
1/4 sida (liggande)	225x74	5 600:-
1/8 sida (stående)	49x155	3 100:-
1/8 sida (liggande)	106x75	3 100:-

* +3 mm skärsmån vid utfallande

Moms tillkommer på samtliga priser.

Priserna ovan baseras på färdigt material, enligt tekniska upplysningar. Övrigt arbete debiteras.

PRELIMINÄR UTGIVNING 2015 (med reservation för ändringar)

Nr	Materialdag	Utgivning
3	29/4	Vecka 22
4	22/8	Vecka 38
5-6	13/11	Vecka 50

BILAGOR

För bokning av bilagor, kontakta redaktören
Telefon 010-556 06 43

Enkel A4	80 öre/ex
Dubbel A4	90 öre/ex
Enkel A3	90 öre/ex
Urval av adresser	500 kr

Färdigtryckta bilagor ska vara tryckeriet till handa minst 5 dagar före tryck

Lantmännen

Lantmännen är en av Nordens största koncerner inom lantbruk, maskin, energi och livsmedel. Exempel på våra varumärken är AXA, Kungsörnen, GoGreen, Hatting, Schulstad och Gooch. Vi ägs av 30 000 svenska lantbrukare, har cirka 8 500 anställda, har närvaro i ett 20-tal länder och omsätter 33 miljarder kronor. Vårt företag är grundat på kunskap och värderingar som har funnits i generationer hos våra ägare. Genom att vi har forskning, utveckling och verksamhet i hela kedjan så kan vi tillsammans ta ansvar från jord till bord. Läs gärna mer på: www.lantmannen.se/omlantmannen

Signerat

Ditt företag ska vara lönsamt, effektivt och hållbart

När du läser den här ledaren har vi just genomfört 28 distriktsstämmor runt i Sverige – från Boden i norr till Malmö i söder. Det har varit bra stämmor med många frågor och engagerade diskussioner. Att styrelsen tillsammans med ledningen har möjlighet att resa runt i hela landet och fånga upp synpunkter och åsikter är väldigt betydelsefullt. Distriktsstämmorna är förutom ett formellt möte med val av distriktsstyrelse och fullmäktige även en temperaturmätare på stämningar ute hos er ägare.

Jag tänkte utgå från några av de frågor ni tagit upp på stämmorna och hoppas att det blir ett bra komplement till de diskussioner vi haft ute i distrikten.

En av de mest positiva erfarenheterna från stämmorna har varit de uppmuntrande kommentarerna kring Lantmännen Maskin och Lantmännen Lantbruk. Det är glädjande att det offensiva sätt på vilket Lantmännen Lantbruk mött marknaden mottagits så väl. Foder är fortsatt en fråga som kommer upp, och Lantmännen Lantbruk har också tydligt markerat betydelsen av affären – bland annat genom att inrätta en separat affärs- och säljorganisation för foder. Vi är väl medvetna om den tuffa situationen inom mjölkproduktionen i Sverige. Därför är de satsningar vi på nu gör inom Lantmännen Lantbruk på foderområdet extra viktiga. Att den decentralisering som genomförts inom Lantmännen Maskin har bidragit till en mer aktiv relation till kunderna märks tydligt på stämmorna. Samtidigt vet vi att konkurrensen är fortsatt hård inom maskin- och lantbruk, vilket gör att vi hela tiden måste arbeta för att bli både mer effektiva och kundorienterade.

Många frågor har handlat om vår livsmedelsverksamhet och förvärvet av Vaasan. Jag är glad att diskussionen kommer – för det är en mycket stor investering vi gör, om affären får godkännande av konkurrensmyndigheterna. Med Vaasan stärker vi vår position i Östersjöregionen och vi utvecklar både befintliga och nya kategorier – bland annat bake-off och tunt hårdbröd. Att arbeta mer med råg som råvara är också en position vi kan utveckla. De frågor ni ställt har varit framåtsyftande och nyfikna, vilket för mig är ett kvitto på en positiv inställning till förvärvet. Jag kan också nämna att Lantmännen Unibake är inne i en spännande fas där Vaasan givetvis är en viktig del i utvecklingen.

Det har även kommit upp frågor om vår kvarnverksamhet och förvärvet av Strängnäs Valskvarn. Förvärvet av Strängnäs Valskvarn är en tydlig markering av att vår vidareförädlning är viktig för det svenska lantbruket. Konkurrenssituationen i kvarnverksamheten är mycket

”Årets förslag till utdelning är historiskt hög, vilket i grunden handlar om Lantmännens starka ekonomiska ställning.

tuff i hela Nordeuropa och Cerealia genomför löpande anpassningar i sin industriella struktur för att förbättra sin konkurrenskraft.

En fråga som ofta kommer upp på stämmor och andra ägarmöten är utvecklingen inom Agroetanol. Etanolpriset och den nedskrivning vi gjorde förra året påverkar givetvis resultatet. Här vill jag gärna nämna innovationskraften hos Agroetanol som gång efter annan utvecklar affären, som i fallet med koldioxidanläggningen eller genom att använda nya kostnadseffektiva råvaror i produktionen. Den politiska osäkerheten kring vår svenska etanolproduktion är välkänd, samtidigt som andra länder värdesätter klimatprestandan på vår etanol. En stor del av vår etanol säljs därför i dagsläget till Tyskland som har helt andra regler och premier för klimatsmart etanol.

Årets förslag till utdelning är historiskt hög, vilket i grunden handlar om Lantmännens starka ekonomiska ställning, stabila verksamheter och att vi har genomfört flera framgångsrika affärer. Flera av era kommentarer har handlat om att man inte riktigt varit medveten om vilken bra ”affär” det är att vara medlem i Lantmännen. Här ser jag att vi tillsammans har en möjlighet att öka kunskapen om nyttan av att vara medlem i ett bondeägt företag och vilka styrkor den kooperativa företagsformen har!

Avslutningsvis vill jag nämna något om vårt fortsatta arbete med vår långsiktiga inriktning, Strategi 2020. Strategin har fyra bärande delar. Det handlar om att utveckla lantbruksaffären, skapa värde av spannmål, affärsutveckling från jord till bord och att vi ska förvalta och lönsamt växa våra portföljinhav. Vår målbild är Lantmännen som ledande aktör i spannmålsvärdekedjan från jord till bord i Östersjöområdet. Genom strategin ska vi också tydliggöra Lantmännen som ett lantbrukskooperativ som förädlar åkermarkens resurser och som leder utvecklingen i spannmålsvärdekedjan. Att vi sätter lantbruksföretaget i centrum är helt naturligt – det arbete och de åtgärder vi genomför ska på olika sätt gynna dig och ditt företag. Är du intresserad av att höra ännu mer om vad som händer inom Lantmännen kan du följa vår

föreningsstämma den 5 maj som direktsänds via en länk på hemsidan.

Jag vill önska er alla en fortsatt fin vår och lycka till med vårbruket!

Per Olof Nyman

Vd och koncernchef Lantmännen

Fusionen med Kalmar Lantmän avblåst

– men samarbetet utökas

Den föreslagna fusionen mellan Lantmännen och Kalmar Lantmän har ställts in efter att en majoritet i Kalmar Lantmäns fullmäktige röstat nej till förslaget. Lantmännen går nu vidare genom att öka samarbetet med Kalmar Lantmän inom bland annat inköp, produktion och utveckling av foder samt försäljning av Lantmännens utbud av maskiner. Samtidigt kommer Lantmännen också att förstärka närvaron i Kalmarregionen för att möta lantbrukarnas efterfrågan på ökad närvaro.

I januari presenterade Lantmännens och Kalmar Lantmäns styrelser ett förslag om en fusion mellan de två föreningarna. För att kunna genomföra fusionen skulle den godkännas av fullmäktige på Kalmar Lantmäns stämmor, och sedan informeras om på Lantmännens stämma.

I samband med den extrastämma som hölls i Kalmar Lantmän den 7 april röstades förslaget ned med 19 röster för fusion och 26 röster mot. För att fusions-

förslaget skulle gå igenom direkt vid den första stämman krävdes att 90 procent av fullmäktige röstade ja. Om mer än 50 procent av fullmäktige röstade ja på den första stämman skulle förslaget tagits vidare till ytterligare en stämma. Kalmar Lantmän har 45 fullmäktige. Beslutet vid Kalmar Lantmäns stämma innebär att Lantmännens erbjudande inte längre finns kvar.

– Vår gemensamma avsikt med fusionen var att tillsammans bli ett mer konkurrenskraftigt företag på en allt tuffare

marknad. Vi har stor respekt för Kalmar Lantmäns beslut. Det är varken intressant eller möjligt med en fusion utan medlemmarnas stöd, konstaterar Bengt-Olov Gunnarson.

– Skulle frågan om fusion väckas på nytt får vi titta på den från de förutsättningar som finns då, kommenterar Bengt-Olov och fortsätter:

– Det är viktigt att vi nu förstärker och utvecklar våra befintliga samarbeten inom bland annat produktion och utveckling av foder samt inköp av insatsvaror samtidigt som vi fortsätter att konkurrera ut varandra. Tillsammans med Kalmar Lantmän kan vi fortsätta att utveckla det livskraftiga lantbruket i Kalmarregionen.

Kalmar är i dag en dynamisk och expansiv region med flera spännande och intressanta verksamheter inom

svensk livsmedelsproduktion. Förutom en omfattande djurhållning finns det stor potential att odla kvalitetsspannmål kring Kalmar och på Öland.

– Det finns stor potential att odla kvalitetsspannmål kring Kalmar och på Öland. Därför kommer Lantmännen att erbjuda samtliga avtalsformer för spannmålsinköp i regionen. Dessutom kommer vi att utöka säljkåren för att utveckla våra kundrelationer i området, säger Johan Andersson, divisionschef, Lantmännen Lantbruk.

Kalmar Lantmän är i dag så kallad organisationsmedlem i Lantmännen, vilket bland annat innebär att organisationen har plats i både förtroenderådet och flera fullmäktige på Lantmännens stämma. Att förslaget om fusion inte fullföljs påverkar i dagsläget inte Kalmar Lantmäns status som organisationsmedlem.

Text: Anna Carlström

Gunilla och Johan föreslagna till koncernstyrelsen

Gunilla Aschan och Johan Mattsson föreslås som nya ledamöter av Lantmännens koncernstyrelse efter att Nils Lundberg och Lena Philipson avböjt omval.

Lantmännens styrelse har under 2014 bestått av ordförande Bengt-Olov Gunnarson, Ulf Gundermark, Helle Kruse Nielsen, Per Lindahl, Nils Lundberg, Thomas Magnusson, Lena Philipson, Björn Wallin, Hans Wallemyr, vd Per Olof Nyman och tre personalrepresentanter.

Mandattiden för styrelseledamöterna är två år. I år går mandattiden ut för Bengt-Olov Gunnarson, Per Lindahl, Nils Lundberg, Lena Philipson och Hans Wallemyr. Nils Lundberg och Lena Philipson har avböjt omval.

Inför föreningsstämmen 2015 har valberedningen enats om att föreslå omval av Bengt-Olov Gunnarson, Per Lindahl och Hans Wallemyr samt nyval av Gunilla Aschan från Linköping och Johan Mattsson från Tomelilla.

Gunilla Aschan, Linköping, och Johan Mattsson, Tomelilla, är föreslagna som nya ledamöter av koncernstyrelsen.

– Gunilla Aschan och Johan Mattsson har båda internationell erfarenhet och kunskap om lantbruks- och livsmedelsverksamhet. De har även verkat inom stora koncerner och har kompetens inom finansiell verksamhet, vilket är viktigt i styrelsearbetet när Lantmännen nu fokuserar på tillväxt i linje med den fastlagda strategin, säger Kjell Eriksson, valberedningens ordförande.

Gunilla Aschan är född 1960, utbildad agronom med ekonomisk inriktning vid Sveriges lantbruksuniversitet och bosatt utanför Linköping, där hon driver lantbruk tillsammans med sin familj. Hon är idag Sverigensvarig för Jord & Skog på Nordea, styrelseledamot i Hushållningssällskapet Östergötland samt ordförande i Föreningen Jordägare i Östergötland – Sörmland. Hon är även styrelseledamot i HK Scan, ett uppdrag som hon lämnar i april.

Johan Mattsson är född 1960, utbildad civilekonom med finansieringsinriktning från Högskolan i Växjö och bor utanför Tomelilla, där han driver lantbruk. Johan Mattsson är även ledamot i Handelsbankens regionbankstyrelse för södra Sverige samt i Handelsbankens Skogs- och Lantbruksråd.

Valen sker vid Lantmännens föreningsstämma som hålls tisdagen den 5 maj i Stockholm.

Följ stämman på webben

Lantmännens föreningsstämma hålls i år den 5 maj i Stockholm. Precis som i fjol finns åter möjligheten att följa stämman i en livesändning på webben. Stämman börjar kl 10 och så även livesändningen. Du hittar länken till sändningen på lantmannen.se.

Du kan även lyssna på utvalda delar av Lantmännens årsredovisning med hållbarhetsredovisning på din dator, eller direkt i din mobil. Läs mer om hur du går tillväga på www.lantmannen.se/lyssna.

Handel med emissionsinsatser

Orderperiod Nr	Antal köp styck	Antal sälj styck	Transaktionspris procent	Omsatt volym kronor
2015				
4	7	8	119	623 000
3	6	5	119	576 000
2	1	11	120	449 000
1	8	34	114	2 637 000

Kommande orderperioder

3–10/5, 16/6–3/7, 9/7–5/8, 11–19/8, 25/8–2/9, 1–7/10

Orderperiod 5 har nyligen avslutats. Information om perioden finns på www.lantmannen.com

Kompletterande information, handelsregler och orderblankett för köp/sälj finns på www.lantmannen.com. Orderblanketten finns tillgänglig ett par dagar före varje handelsperiod.

Kontoöversikt och gällande räntesatser

Lantmännen Lantbruk/ Maskin SE	Gällande fr o m 1 mars 2015	
Kundreskontra Fakturor, dröjsmålsränta	efter förfallodag	12,10 %
Kundreskontra Finansieringstjänst	efter förfallodag efter kravdatum	5,85 % 12,10 %
Ränta vid förskotts betalning	endast medlemmar	1,10 %
Avräkningskonto	tillgodo skuld spannmålsöverskott	1,10 % 2,10 % 2,10 %
Sparmedel Kapitalkonto	endast medlemmar endast medlemmar	1,10 % 1,10 %

Har du frågor om dina konton eller sparmedel? Kontakta cf.ssc.kassatjanst@lantmannen.com

Under tre intensiva veckor har Lantmännen hållit 28 distriktsstämmor, från Boden i norr till Skivarp i söder. Stämmorna har varit positiva med god stämning och kanske avspeglar det den höga utdelningen och det positiva ekonomiska resultatet?

Fusion, foder och fyra nya ordförande

Isamband med Lantmännens distriktsstämmor medverkar styrelse och ledning ute i distrikten, tillsammans med lokala representanter för Lantbruk och Maskin. Distriktsstämman är också det tillfälle när distriktsstyrelsen berättar om det gångna årets verksamhet och vilka planer man har för det kommande året. På stämman väljs också fullmäktige till föreningsstämman.

Några frågor har varit återkommande på årets stämmor oberoende var i landet de hållits. Lantmännens avtal om förvärv av Vaasan har varit uppe på många stämmor. Frågorna har gällt allt från synergier till prislappen. På flera håll har också den framtida kvarnstrukturen tagits upp. Att diskussioner kring den föreslagna fusionen med Kalmar Lantmän skulle komma var styrelsen väl förberedd på och att kunna beskriva möjligheterna med ett samlat Lantmännen är givetvis en viktig del av förankringen. Den vanligaste frågan i

samband med fusionsdiskussionen har gällt nyttan för Lantmännens medlemmar och kapacitetsutnyttjandet i foderverksamheten. På många håll har också frågor kring Spannmålsportalen och utvecklingen inom Agro-etanol varit uppe. På flera stämmor ställdes frågor om vad Lantmännen gör för de pressade mjölkproducenterna och vilka riktade satsningar som görs för unga bönder och nystartade företagare.

Under stämmorna presenterades ett förslag till nya stadgar. För den som önskar ta del av förslagen till stadgändringar så finns de tillgängliga på Lantmännens hemsida under Ågare/Medlem.

Två motioner kommer via distriktsstämmorna till föreningsstämman. NV Skåne önskar att den ekonomiska redovisningen ska vara tydligare för olika affärer och i Enköping vill man att den tillämpade försöks-

och forskningsverksamheten, med fokus på växtförädling, ska ligga utanför Lantmännen Lantbruks avkastningskrav. Vid stämman i Östra Skaraborg yrkade man att det öppna spannmålspriset ska återinföras och i NV Skåne diskuterades en motion om ökad tillgänglighet till Lantmännens ekonomiska redovisningar. Motionen avlogs.

Efter stämmorna har fyra distrikt fått ny ordförande – Blekinge, Värmland, Västernorrland och Norrbotten.

Att besöka en stämma är en unik möjlighet att möta Lantmännens styrelse och ledning, ställa frågor och höra om företagets utveckling. Med en ny medlemsorganisation 2016 kommer antalet stämmor att vara färre – men ambitionen är att ge ägarna minst lika goda möjligheter att ta del av utvecklingen inom Lantmännen i framtiden.

Text: Anna Carlström

BOHUS DAL

Välbesökt i Vänersborg

I Vänersborg hälsade distriktsordförande Ove Gustafsson välkommen till sista stämman för Bohus Dal och konstaterade att nästa år blir det en stämma för det nya sammanslagna distriktet Väst som kommer att bestå av Bohus Dal och Älvsborg.

Det gångna årets resultat presenterades av Hans Wallemyr från koncernstyrelsen och Per Arfvidsson, varuflödesdirektör och vice vd för Lantmännenkoncernen.

De konstaterade att det gångna året varit riktigt bra och det finns många delar av resultatet att glädja sig åt. Men också att det finns delar av verksamheten som har mer att arbeta med. Några deltagare passade på att ställa frågor.

– *Hur går det för den internationella lantbruksverksamheten?*

– Det är ju en sida som varit väldigt lönsam tidigare och i Baltikum och Polen går det just nu utmärkt, medan det går lite sämre i Tyskland, konstaterade Hans Wallemyr och förklarade vidare:

– Det händer otroligt mycket på den tyska lantbruksmarknaden i dag. Den är utsatt för en omfattande konsolidering och HaGe Kiel måste hantera en markant förändrad konkurrenssituation, men det finns en plan för det så vi har hopp om att det ska bli bättre under året.

För livsmedelsdivisionens del konstaterade de båda talarna att det varit ett händelserikt år, som nu avlöses av ett år som ser ut att bli minst lika fullt av förändringar.

Per Arfvidsson presenterade sedan det planerade förvärvet av finska Vaasan Group och vad det kan komma att innebära för Lantmännen och fick svara på frågor:

– *Vi gjorde ju oss av med färskbrödsverksamheten för att den inte var lönsam. Hur tänker ni om Vaasans bagerier då?*

– *Är deras färskbrödsverksamhet lönsam?*

– Ja, Vaasans färskbröd är en lönsam verksamhet i dag, men den sidan krymper ju generellt, så vi räknar med att det kommer att bli mer satsningar på bake off i stället efter hand.

Den eventuella fusionen med Kalmar Lantmän diskuterades också och frågan ställdes om en fusion skulle komma att

påverka foderpriserna. Hans Wallemyr förklarade att en mycket stor del av kostnadsmassan för fodertillverkningen i själva verket kommer från transportererna.

– Det är en så stor del att det nästan lönar sig att köra med halv kapacitet i en foderfabrik om man har tillräckligt kort transportväg för de färdiga produkterna.

Årets Groddenstipendiater för Bohus

Dal, Evelina och Jonas Eriksson, fick sedan möjlighet att berätta lite om sig själva och firades med blommor.

Svante Kaijser, Lena Olsson och Jan-Olof Johansson omvaldes till distriktsstyrelsen och Ove Gustafsson fick förnyat förtroende som ordförande.

Text och bild: Helena Holmkrantz

Hans Wallemyr, koncernstyrelsen.

HALLAND

Intensiva diskussioner om etanol och ekologi

Etanolfabriken, ekologisk odling och fodertillverkning var några av de många frågor som togs upp på distriktsstämman i Halland. Med både diskussion i full konferenslokal och gruppdiskussioner fick deltagarna många möjligheter att få svar på sina frågor.

I strålande vårväder anlände runt 70 personer till Hallands distriktsstämma på Munkagårdsskolan i Tvååker.

Styrelseordförande Bengt-Olov Gunnarson gick igenom resultatet för 2014 tillsammans med Per-Olof Nyman, vd och koncernchef, med assistans i specifika lantbruksfrågor från Mikael Jeppsson, chef för spannmålsenheten. Frågorna kring resultatet lät inte vänta på sig. Energidivisionen har ett bra år bakom sig, även om Agroetanol fortfarande har det tufft. Det var också ett av områdena där många hade frågor.

Beror det positiva resultatet i energidivisionen på nedskrivningen av etanolfabriken? Hur långt tålamod har ni med ett företag som inte går så bra?

– Nedskrivningen är bara en del av resultatet. Vi har både förbättrat lönsamheten i verksamheten och dragit nytta av nedskrivningen. Med nya typer av råvaror, socker och restprodukter från livsmedelsindustrin, exempelvis brödrester, har lönsamheten blivit bättre. Vi har dessutom börjat sälja etanol till Tyskland, som infört nya miljökrav på biodrivmedel. Tyskland har kommit längre än Sverige i att kräva hållbar produktion av biodrivmedel. Vi hoppas att den nya regeringen ska vilja ta tag i den frågan. Vi tror att politikerna kommer att se över reglerna så-

småningom, men än är vi inte där tyvärr, förklarade Bengt-Olov Gunnarson.

Vad finns det för möjligheter att satsa på industriell proteinproduktion av dranken?

– Det skulle kräva en mycket stor investering och i dagsläget vågar vi oss inte på den. Men det finns en färdig design för att göra det, den får än så länge ligga kvar på hyllan, men om lönsamheten förändras blir det kanske dags att omvärdera. Om etanolpriset höjs eller om politikerna väljer att ändra reglerna får vi kanske fundera närmare på om det är dags att investera, svarade Per-Olof Nyman.

Livsmedel går från klarhet till klarhet, lönsamhetskurvan ser bra ut och ökningen är i själva verket ännu större med tanke på att Kronfågel försvunnit ur resultaträkningen sedan försäljningen 2013. Flera frågor rörde detta område.

Hur ligger Cerealia till när det gäller ekologiskt?

– Vi är med på ekomarknaden. Den växer inom vissa segment och där finns

PO Nyman, vd och koncernchef.

vi med. Men vi vill inte driva den, eftersom det finns risk att det skulle punktera marknaden, menade Bengt-Olov Gunnarson.

Lantbruk har visat en ekonomisk vändning det sista kvartalet 2014. Man har tagit fodervolymer och haft en bra spannmålsverksamhet. Men konkurrensen är fortsatt hårdnande, inte bara i Sverige, utan i hela Europa. Bengt-Olov Gunnarson var försiktigt optimistisk:

– Jag har god tillförsikt till att Lantbruk kommer att leverera allt bättre framöver.

Därefter följde information om fusionsförslaget med Kalmar Lantmän och det gav upphov till diskussion om bland annat de villkor som erbjudits och om vad en fusion skulle innebära för foderproduktionen.

Efter redovisningen av resultatet fick deltagarna möjlighet att i mindre grupper ställa frågor och diskutera med Per-Olof Nyman och Bengt-Olov Gunnarson. I ett tredje grupprum tog Mikael Jeppsson emot och berättade mer om spannmålsportalen och hur det fungerar. Han tog speciellt upp den nya tjänsten prisbevakning och fick många frågor om hur man kan utnyttja den.

Jimmy Grinsvall omvaldes som ordförande för distriktsstyrelsen och två nya ledamöter valdes in: Jenny Bengtsson från Vessigebro och Sara Johansson från Harplinge.

Även i valberedningen blev det ändringar och Stefan Warefelt (avgående ur distriktsstyrelsen) valdes in i valberedningen och utsågs dessutom till sammanställande.

Text och bild: Helena Holmkrantz

VÄSTRA SKARABORG

En strålande avslutning!

Distriktsstyrelsen i Västra Skaraborg bjöd in till distriktsstämma i Vara konserthus den 9 mars. Det kom mer än 100 glada människor som tillsammans med föreläsare och styrelse förgyllde kvällen.

Thomas Strömberg och Marko Mäkelä, regionchefer för Lantmännen Maskin, berättade bland annat om den stora satsningen på unga bönder, arbetet med att förlänga produkternas garantier, nya produktprogram och bättre tillgång till reservdelar. Bengt Karlsson, regionchef Lantmännen Lantbruk, informerade sedan aktuellt från Lantbruk och passade på att påminna att det är hög tid att teckna poolavtal.

Ulf Gundemark, från koncernstyrelsen, talade sedan om nyinvesteringar som Strängnäs valsvarv och Vaasan Group i Finland som tillverkar knäcke- och färskbröd.

Ulf Zenk, ekonomi- och finansdirektör, koncernledningen, redogjorde för ekonomin, vilken var mycket positiv. Samtliga divisioner visar positivt resultat.

Som avslutning föreläste bondpojken Bertt Johansson, elitcyklist, om vägen till fram till OS i Montpet 1976 där han tog GULD. Inför loppet cyklade han 15-20 mil varje dag. Hans devis var "allt har ett pris, man får ingenting gratis".

Text: Mikael Larsson

ÖSTRA SKARABORG

Firade regionens stipendiat

Östra Skaraborg stämma arrangerades i Skövde i positiv anda. Ordförande Inge Erlandson hälsade ett årtiotal närvarande välkomna och inledde med att konstatera att det var den sista stämman i denna regi. Från 2016 kommer östra och västra Skaraborg att bestå av ett distrikt.

Årets Lantmännen stipendiat från Östra Skaraborg 2015 var Malin Willman. Hon är delägare i Hedegårdens Mjolk och Smide AB, Stenstorp, och firades med blommor under stämman.

Nils Lundberg från koncernstyrelsen och Stefan Åström från koncernledningen redovisade 2014 års resultat och det utdelningsförslag koncernstyrelsen lagt till Lantmännen stämma i maj.

Nils Lundberg redovisade även den stadgerevidering som styrelsen lägger förslag på, samt den fusionsplan som finns mellan Lantmännen och Kalmar Lantmän.

Det var ingen stor fråga på distriktsstämman. Lantmännen har gett Kalmar Lantmän ett bra erbjudande, sen är det upp till dem att tacka ja eller nej. Därefter berättade regionala representanter från Lantmännen Lantbruk och Lantmännen Maskin hur läget ser ut och vilka planer som finns framöver för de olika verksamheterna.

Text: Inge Erlandsson

ÄLVSBERG

Föredrag om foder

Den 10 mars samlades distrikt Älvsborg som vanligt på Fristads folkhögskola för distriktsstämma. Nästa år väntas en sammanslagning med Bohuslän-Dal så vi får se var stämman blir då. Medverkande från koncernstyrelsen var Thomas Magnusson, som kunde berätta om en historiskt hög utdelning till oss medlemmar.

Klas Hesselman från Lantbruk höll ett intressant föredrag om foder. Dessutom medverkade Olov Nyberg, koncerncontroller, och lokala representanter för Lantbruk och

Maskin. De fick svara på många frågor bland annat om spannmålsmottagningen i Vårgårda och hur man kan stötta unga lantbrukare. Stellan Martinsson och Jennie Lindhagen avtackades för ett gott jobb i styrelsen och Erik Martinsson välkomnades in som ny ledamot. Med sig hem fick besökarna korv- och hamburgerbröd från Korvbrödsbagarn och en fantastisk god vetelängd med vanilj och blåbär från Lantmännen Unibake.

Text: Ingrid Lundgren

SÖRMLAND

Om livsmedel och gårdsstöd i slottsmiljö

På vackra Hedenlunda slott strax utanför Flen ägde Sörmlandsdistriktets stämma rum. Här inledde distriktets ordförande Karola Reuterström med att konstatera att det politiska läget inte är helt lätt för lantbruket och schysst mat måste få kosta.

På plats för att berätta om resultatet var Björn Wallin från koncernstyrelsen och Håkan Pettersson, chef för maskindivisionen, men presentationerna började på lokal nivå.

Den lokala och regionala maskinverksamheten presenterades av Jan Andersson och Johan Kullander. I samband med deras presentation blev det en hel del frågor kring planeringen av verksamheten i regionen. Önskemål om nya lösningar i Södertälje och Strängnäs efterfrågades.

– Vi tittade på en lokal i Södertälje, men den var inte lämplig så vi tar nya tag och letar vidare, blev svaret.

Lantbruk representerades av bland annat regionchefen Anders Kraft. Han berättade om bakgrunden till varför man byggt upp Spannmålsportalen och hur man som lantbrukare kan utnyttja den på bästa sätt. Intresset var stort, i synnerhet för den nya tjänsten Prisbevakning, och det mynnade ut i en diskussion om hur man bäst skulle kunna dra nytta av bevakningstjänsten. Bra, tyckte deltagarna och en kommenterade:

– Det här känns mycket positivt, en jättebra lösning i brist på öppna priser!

En annan av deltagarna berättade om problem med åkare som inte rengjort bilarna tillräckligt när de kommit för att hämta.

– Vi har avtal med åkerierna att de ska rengöra sina bilar. Men som bonde har du ansvar för att kontrollera att det är rengjort. Om det inte är det så ska du kräva att åkaren gör rent, men rapportera det till Lantbruk, för det är deras uppgift att ta itu med åkare som inte sköter sina uppgifter, kommenterade Björn Wallin. En extra punkt på programmet i

Sörmland stod Johan Lagerholm från VäxtRåd för. Han berättade om det nya landsbygdsprogrammet och om de nya villkor som gäller för gårdsstöd och förgröningsstöd inför mycket intresserade åhörare. Villkoren är i många fall komplicerade och frågorna blev därför också många: vad gäller vid generationsskifte, vad räknas som en träda och mycket annat.

Koncernens resultat för 2014 presenterades sedan av Björn Wallin och Håkan Pettersson, från koncernledningen, med stöd av Fredrik Malmfors från Cerealia, som kunde gå lite mer på djupet när det gäller Livsmedelsdivisionens resultat.

Frågorna som följde rörde både stort och smått, från hur den nya etanoldieseln kan användas till hur Livsmedelsdivisionens förvärvsstrategier egentligen läggs upp:

T v Johan Lagerholm, VäxtRåd, t h stipendiaten Per Watz gratuleras av ordförande Karola Reuterström.

– Nu har ni köpt Björneruds gårds pannkakstillverkning, Strängnäs valskvarn och är på gång att förvärva Vaasan. Köper ni bort konkurrenterna? Tänker ni verkligen rätt?

– En bra fråga, tyckte Fredrik Malmfors, men förvärven har olika skäl och bakgrund. När det gäller Björneruds så handlar det om ett företag som var på väg att gå i konkurs. Vi kunde köpa det till ett mycket bra pris och det gav oss dessutom kylda pannkakor, vilket vi tidigare inte hade i vårt sortiment. Valskvarnen är en helt annan typ av förvärv. Det finns en överkapacitet i kvarnindustrin i Sverige, men vi kunde inte minska vår kapacitet som den var. I sådana lägen kan det vara en fördel att köpa en konkurrerande verksamhet. Strängnäs ligger bra till och vi vill utveckla Strängnäs till något större.

Fredrik Malmfors fick också frågan

SUNNERBO-VÄRNAMO

Foder och fastigheter på frågelistan

Foderfrågor, men också frågor om Lantmännens fastigheter och dollarkursens påverkan fick svar under distriktsstämman i Sunnerbo-Värnamo.

– Det här är sista gången Sunnerbo och Värnamo har distriktsstämma tillsammans. Efter allt slit vi haft för att få ihop våra områden måste vi snart skiljas åt, konstaterade distriktets ordförande Victoria Josefsson när hon hälsade de cirka 60 deltagarna välkomna till stämman i Lagan. Hon berättade vidare om de planer som finns för distriktets medlemmar under det kommande året när den nya medlemsorganisationen sätts.

– Även om konstellationen har varit bra, så har länsgränsen varit svår att passera för många. När distrikten omorga-

niseras kommer därför Sunnerbo att gå ihop med Växjö och bilda ett Kronobergsdistrikt, medan Värnamo går över till Jönköping och Höglandet för att

Klas Hesselman, Lantmännen Lantbruk.

bilda ett Jönköpingsdistrikt. Var nästa års distriktsstämmor kommer att hållas är osäkert som det är i dag. Men vi kommer att försöka arrangera aktiviteter över gränserna och den som bor på ”fel” sida länsgränsen kan själv välja vilket distrikt han eller hon vill tillhöra. Det finns inget tvång i distriktstillhörigheten.

Nils Lundberg från koncernstyrelsen och Klas Hesselman, foderchef på Lantmännen Lantbruk, presenterade Lantmännens resultat 2014 och fick en hel del frågor under kvällens lopp om allt från valutakursens påverkan på resultatet till Lantmännens fastighetsbestånd.

Klas Hesselman berättade om Lantbrukets resultat under det gångna året i allmänhet och om arbetet med foder i

om det finns efterfrågan och möjlighet att ta ut mervärdena från exempelvis mjöl från icke stråförkortad spannmål.

– Om det gör det, när ska ni betala oss för det extra arbetet?

– Jag är medveten om att det kostar och jag tror att vi i framtiden kommer att kunna ta ut den extra kostnaden på konsumenten och då också betala mer för råvaran. Men vi måste bygga upp det här successivt, vi kan inte höja priserna över en natt. Ni får ha lite tålamod med oss!

Björn Wallin gjorde sedan en extra presentation av Strategi 2020 och vad den betyder för den enskilde lantbrukaren. Han tog exemplen konceptodling, där Klimat & Natur är ett exempel som en del odlare redan har satt sig in i, medan odling för ett klimaträtt foder är något som kommer att komma framöver. Han tog också upp det viktiga med att vara TV-mässig på gården framöver.

– Stadsborna är vilslna, de vet inte vad lantbruk är. De är rädda för de mest oväntade saker. Därför behöver vår produktion visas upp.

En av deltagarna reflekterade över Lantmännen:

– Det verkar som att Lantmännen är bra som kapitalplacering, men är sämre på lantbruk.

Björn Wallin replikerade snabbt:

– Hade det varit för ett eller två år sedan, hade det nog varit bud på att jag hållit med dig, men nej, nu är Lantbruk på väg åt rätt håll!

Årets Groddenstipendiat i Sörmland fick sedan möjlighet att presentera sig och firades med blommor och applåder. Han heter Per Watz och har kycklingproduktion på Husby gård i Kviksund.

Styrelsen omvaldes, men minskades med en person. Karola Reuterström utsågs återigen till ordförande för distriktsstyrelsen. Valberedningen fick en ny sammankallande, nämligen Lena Claesson.

Text och bild: Helena Holmkrantz

Nils Lundberg, koncernstyrelsen

synnerhet. Deltagarna fick bland annat veta hur det sett ut med priserna på olika råvaror som vete och soja och hur svårt det kan vara att sätta om hur priserna kommer att utveckla sig.

– Priserna på både vete och soja borde ha gått ned vid det här laget. Alla fundamenta talar för en nergång och ändå har priserna stigit. Det visar att det inte bara

UPPLAND

Stor uppslutning och mycket debatt

Inför Upplands distriktsstämma hade personalen på Lantmännen Maskin ställt upp och städad undan i verkstaden i Uppsala för att kunna husera drygt 100 medlemmar.

Kvällen började med att distriktsstyrelsen lagade mat från Gooh i tio inlånade mikrougnar. Detta blev ett uppskattat inslag där medlemmarna fick chansen att prova de olika rätterna. Efter mat och kaffe hölls ett anförande av Jonas Regné, vd för Gooh, som beskrev företagets framgångsrika resa och utvecklingspotentialen för framtiden.

Efter denna inledning kunde distriktets ordförande Lars Anöstam öppna stämman. Stämman valde att styrelsen sitter kvar oförändrad till nästa distriktsstämma då Uppland och Enköping slås samman till ett distrikt med en styrelse. Detta innebär att styrelserna för Uppland och Enköping kommer att ha ett nära samarbete under 2015 och att valberedningarna för respektive distrikt samverkar. I dagordningen fanns utrymme för både koncernstyrelsens ordförande Bengt-Olov Gunnarson och

Mikael Jeppsson, chef för spannmålsenheten, att hålla föredrag. Under denna punkt informerade Bengt-Olov om Lantmännens ekonomi 2014, där resultatet kommer tillåta en rekordutdelning. Mikael Jeppsson svarade på frågor kring den nya spannmålsportalen, där kritik framfördes kring att man inte längre har öppna priser av konkurrensskäl. Det skapade en diskussion om för och nackdelar kring detta.

Vidare informerade han även om spannmålsanläggningarnas framtid i Mälardalsregionen och framhöll hur viktigt detta område är som spannmålsregion. Bengt-Olov svarade även på frågor kring krisen inom mjölkbranschen och om Lantmännen aktivt kommer stötta mjölkproducenterna. Under stämman kom även lokalproblemen på Lantmännen Maskins verkstad i Tierp upp och kontakter slöts som förhoppningsvis kan leda framåt. Dessutom fanns åsikter om EKO-odlars konkurrenssituation och om prissättningen på ekologisk spannmål.

Text: Johan Stiernstedt
Bild: Katja Ihrsen

hjälpa till genom en intensiv kostnadsjakt och genom att alltid ha bra produkter till bra priser så att animalieproducenterna har någon möjlighet till lönsamhet. Och vi försöker hela tiden vara lyhörda gentemot lantbrukarna.

Slutligen behandlades en skrivelse från Johan Hilding. Han undrade i sin skrivelse om Maskin har planer på att flytta och bygga egna lokaler på en bättre plats i Värnamo än det lokaler som nu hyrs. Han fick svar direkt från Lantmännen Maskin:

– Vi sitter tyvärr på ett kontrakt fram till år 2020. Vi kommer att titta på möjligheterna och utvärdera läget någon gång runt 2018. Det är det enda vi kan göra just nu.

Anders Hellberg, Anders Karlsson och Johan Hilding omvaldes till distriktsstyrelsen och Victoria Josefsson omvaldes som ordförande.

Text och bild: Helena Holmkrantz

är tillgång och efterfrågan som styr, vi har Putineffekter, Ukrainaeffekter och Dollareffekter som spelar in. Det gör det oerhört svårt att sja om framtiden.

Han tog också upp den ofta ställda frågan om vad Lantmännen gör för animalieproducenterna.

– Vi kan inte stötta animalieproduktionen med bidrag, men vi försöker

Keep clear, keep going.

Varför använda 2 säckar när 1 gör jobbet?

Genom att binda de minsta partiklarna till vägytan håller vi miljön runt våra grusvägar fri från damm. CC road[®] kalciumklorid är det enkla, dryga och kostnadseffektiva alternativet med mer än dubbelt så bra effekt som andra dammbindningsmedel på marknaden.

Kontakta oss så berättar vi mer.
Eller besök oss på www.dammbindning.nu

TETRA Chemicals Europe AB
Tel 042-453 27 00
info@tetrachemicals.com

Svensktillverkat!

TRIOPLAST PRODUKTGUIDE

Klicka in på www.triowrap.com/se för att hitta rätt ensilagesträckfilm till din inplastare/kombimaskin för bästa effektivitet!

Trioplast Produktguide
www.triowrap.com/se

För produkt- och prisinformation vänligen kontakta din säljare på Lantmännen Lantbruk

Distriktsstämmor 2015

ÖSTERGÖTLAND

Solig stämma på Vreta Kluster

Trots strålade sol och värme och ett vårbruk i uppstart lockade årets distriktsstämma ett 100-tal besökare.

Från koncernstyrelsen medverkade Per Lindahl och koncernledningen representerades av Håkan Pettersson, divisionschef Maskin.

Det blev mycket diskussion och många frågor om vad som händer vid en eventuell fusion med Kalmar Lantmän.

Den ekonomiska redovisningen kommenterades också flitigt, liksom Lantbruks nya spannmålsportal där Anders Kraft redogjorde för möjligheter och fördelar med det nya upplägget.

Distriktsstyrelsen omvaldes i sin helhet,

Michael Hübsch och Johan Yderfors.

och till ny ledamot i valberedningen utsågs Christoffer Anderson. Han ersätter Johan Yderfors som avtackades efter lång och trogen tjänst som förtroendevald i Lantmännen.

Text och bild: Cathrine Hannell

VÄSTERNORRLAND

Desirée vald till ny ordförande

Årets distriktsstämma i Västernorrland bjöd på nyheter och framtidstro.

Desirée Håkansson valdes in som ny ordförande och den engagerade stämman diskuterade både högt och lågt tillsammans med tillresta representanter och lokala företrädare för Lantbruk och Maskin.

Stämmodeltagarna i Västernorrland visade liksom tidigare år på engagemang och ägarintresse under årets distriktsstämma. Frågor och åsikter skapade ett brett möte och dagen blev lång och innehållsrik.

En fråga som rörde upp starka känslor var beskedet att Lantmännens stadgar kommer att uppdateras, om föreningsstämman röstar igenom det förslag som lagts fram.

Även om de flesta stadgeändringar och omskrivningar är små och mestadels rör språkliga formuleringar menade flera stämmodeltagare att information hade kunnat nå ut till medlemmarna på ett bättre sätt. Vissa stadgeändringar, exempelvis de rörande antalet röstberättigade från olika regioner, sågs som stora frågor.

Att stadgarna är själva ryggraden i föreningen upplevdes som självklart av stämmodeltagarna och de röster som höjdes i frågan vittnade om stort engagemang. Stämman diskuterade hur man kunnat föra ut nyheten om stadgeändringarna till medlemmarna på ett bra sätt. Ett av förslagen var kortfattad information via infoblad eller mejl tillsammans med en länk till ändringsförslagen på Lantmännens hemsida. Distriktssty-

Emelie Nordin och Åke Söderberg.

relsen kommer att ta med sig frågan och diskutera kring medlemsinformation och olika kommunikationskanaler.

Även om stämmodeltagarna nästan uteslutade var män präglades mötet i Västernorrland av ett stort mått kvinnokraft.

28-åriga Emelie Nordin, lastbilschaufför, småbrukare och avbyttarföretagare från Ljustorp, presenterades som Västernorrlands kandidat till Groddenstipendiet.

Även regionens nya ordförande är ung, driven och kvinna. Desirée Håkansson är 27 år och mjölkbonde från Liden i Medelpad. Hon har suttit i Västernorrlands distriktsstyrelse i fem år men gjorde för några år sedan ett avbrott för studier och arbete som lärare.

Desirée brinner för den kooperativa idén och för att skapa ett livskraftigt Lantmännen som låter medlemmar komma till tals. Desirée Håkansson poängterade vid mötet att hon önskar aktiva inspel och åsikter från medlemmar för att på bästa sätt kunna driva de viktigaste frågorna.

Desirée Håkansson ersätter Åke Söderberg som efter mer än ett decennium som ordförande nu går vidare mot nya utmaningar. Desirée tackade Söderberg å alla medlemmars vägnar för den tid som varit. Även Örjan Henriksson avtackades efter lång tid som engagerad styrelseledamot. Han ersätts av Tomas Sundberg, mjölk- och köttbonde från Undrom.

Text: Elin Bergström Bild: Lage Westman

Desirée Håkansson och Emelie Nordin.

Thomas Magnusson, koncernstyrelsen.

Johan Andersson, Lantmännen Lantbruk.

NORRBOTTEN

Många frågor fick sina svar på stämman

Årets distriktsstämma i Norrbotten ägde i år rum i Sävast, strax utanför Boden. Besöksantalet blev lågt, bara ett 30-tal deltagare kom. Men diskussionerna under stämman blev desto livligare.

Det gångna årets resultat presenterades av Johan Andersson, chef för Lantmännen Lantbruk och Thomas Magnusson, från koncernstyrelsen.

På grund av Johan Anderssons besök blev det extra fokus på Lantbruks verksamhet och mycket diskussioner. Han kunde bland annat berätta att utvecklingen inom foderförsäljningen glädjande nog varit positiv sedan slutet av förra året. För exempelvis grisfoder har kurvan äntligen vänt uppåt efter ett stort antal år med vikande trender.

– Hur ser foderpriserna ut framöver, undrade en av stämbesökarna.

– Vi sätter foderpriset utifrån vad råvarorna kostar. Just nu är det gott om både spannmål och soja och priserna borde ha pressats neråt vid det här laget, allt talar för det, men den vändningen har inte kommit ännu. Vi har också valutaeffekten som gör det svårt för oss svenskar just nu, svarade Johan Andersson

I presentationen fanns också punkter som förvärvet av Vaasan Group och den föreslagna fusionen med Kalmar Lantmän. När stämman i Norrbotten hölls föreföll det som att det fanns ett stort motstånd mot fusionen bland Kalmars medlemmar. Johan Andersson har följt processen på nära håll och varit med på Kalmars distriktsstämmor och förklarade vad han ser som fördelar med en fusion:

– För mig handlar det mycket om att ena Sveriges bönder. Kom ihåg att vandra krona som svenska bönder petar in i exempelvis Svenska Foder och DLA går rakt in i danska plånböcker. Det gynnar inte svenskt lantbruk. Att Norrbotten gränsar till Finland gav upphov till en del frågor.

– Hur ser ni på att handla med Finland, borde det inte vara intressant att handla med finskt utsäde och foder exempelvis?

– Jo, vi är intresserade av Finland och hade gärna haft en bra samarbetspartner i Finland, inte minst för att kunna öka vår havreverksamhet. Men vi måste hitta rätt partner för att det ska funka, förklarade Thomas Magnusson.

Diskussionen om Finland fortsatte sedan i samband med att Lage Westman från Ågarrelationer presenterade kommande förändringar i Lantmännens stadgar. Då undrade några deltagare vad som gäller för finska lantbrukare som har sin verksamhet i Sverige.

– Vi har tagit beslutet att enbart tillåta medlemsansökningar från personer med verksamhet i Sverige i det nya stadgeförslaget. De cirka 50 finska medlemmar som finns kvar sedan tiden med Norrbottens Lantmän kommer givetvis att få vara kvar. Men för nya medlemmar gäller andra regler.

– Vad gäller för samebyar? Finns det något speciellt i stadgarna som gäller samebyarna?

– Nej, det finns ingen speciell klausul för samebyar. Har de ett organisationsnummer som man kan hänga upp säkerheten på ska de kunna bli medlemmar som juridisk person, förklarade Lage.

– Det är viktigt för foderaffären att samebyarna kan bli medlemmar, menade Anders Persson, avgående distriktsstyrelseledamot. Om en sameby blir medlem knyts hela byn upp som foderköpare och det är en säkerhet i sig. Det känns också viktigt att knyta upp så många Renforköpare som möjligt för att vi ska kunna fortsätta ha en lönsam verksamhet i foderfabriken i Holmsund.

Börje Nilsson och Sven Karlsson omvaldes till distriktsstyrelsen. Till ny ledamot i distriktsstyrelsen efter avgående Anders Persson valdes Torgny Långström, Rognäs.

Linnéa Larsson, som varit ordförande i distriktsstyrelsen de senaste åren hade också avböjt omval. Ny ordförande för styrelsen blev därför Sven Karlsson.

Text och bild: Helena Holmkrantz

Svensktillverkat!

HORSEWRAP®

Ensilagesträckfilm

HorseWrap har utvecklats i samarbete med SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet). Då det ställs andra krav på ensilage till hästar än för nötkreatur så har filmen högre riv- och punkteringsstyrka. Detta beror på att Ts-halten (torrsustans) bör vara mellan 50-65 %, samt att balarna ska klara mer hantering. Konserverat grovfoder i balar har under de senaste åren blivit alltmer uppmärksammat som hästfoder och ökar stadigt i popularitet inom hästbranschen. Dessutom är hanteringen av ensilagebalar ofta betydligt mer hygienisk än höhanteringen som ofta är dammig och kan ge både hästarna och den som sköter utfordringen allergiska besvär.

Trioplast Produktguide
www.triowrap.com/se

För produkt- och prisinformation vänligen kontakta din säljare på Lantmännen Lantbruk

Lantmännen
Lantbruk

Konkurrenskraftsutredningen

Tillväxt genom strategi

Under första veckan av mars presenterades vid ett möte i Stockholm den mycket emotsedda konkurrenskraftsutredningen. Vid samma möte gick också startskottet för arbetet med en livsmedelsstrategi.

Om man börjar med att titta på de förslag som presenterades i konkurrenskraftsutredningen finns det flera delar som är mycket positiva och intressanta. Av de områden som presenterades är några punkter extra viktiga för Lantmännen:

- Odlå åkermarken, +20–30 procent spannmålsareal
- Fokus på livsmedelsexport
- Fokus på produktivitet och konkurrenskraft
- Rekrytering av kompetens
- Konkurrenskraftiga villkor för svenskt lantbruk med avseende på jämbördiga europeiska villkor rörande skatter och regelverk
- Utveckla nya metoder för växtförädling

Bättre än väntat

Med på mötet var Lantmännens ordförande Bengt-Olov Gunnarson: – Ska man betygsätta konkurrenskraftsutredningen blev slutsatserna bättre än förmodat. Att man lyfter fram frågor om ökad odling, export och växtförädling är mycket positivt, menar Bengt-Olov.

– Jag uppfattar också att landsbygdsministern har en tydlig ambition när det gäller att forma en livsmedelsstrategi

Sven-Erik Bucht, landsbygdsminister.

som är inriktad både på tillväxt och på arbetstillfällen.

Lantmännen följer upp

Processen med att forma en livsmedelsstrategi fortsätter nu under våren i ett relativt raskt tempo. En viktig del blir den ”road-show” som ministern kommer att ge sig ut på för att ta emot synpunkter och samla erfarenheter. Lantmännen kommer på olika sätt att följa upp konkurrenskraftsutredningen och arbetet med livsmedelsstrategin – både centralt och regionalt.

För svenskt lantbruk och för Lantmännen är förslagen i konkurrenskraftsutredningen och en tillväxtinriktad livsmedelsstrategi definitivt en bra grund som ligger i linje med Lantmännens Strategi 2020. Samtidigt är det alltid upp till både enskilda företag och företagare att ta tillvara de möjligheter och utmaningar som finns. Det är också en slutsats i konkurrenskraftsutredningen. *Text: Anna Carlström*

Demoturné till butikerna

Passa på att stifta bekantskap med Lantmännens många produkter och varumärken och kanske få smakprov på allt gott som går att tillaga med Lantmännens råvaror.

Hela våren kommer Lantmännen att synas lite extra tydligt i större butiker runt om i landet. Det är en ”demoturné” landet runt i utvalda, större butiker. Huvudsyftet med kampanjen är att koppla ihop Lantmännen med de olika varumärkena och ge dem en inspirerande inramning i butiken. Dessutom passar man på att bjuda på provsmakning av olika nyheter. Go Greens nya kock, Johan Westman, har tagit fram smakrecept som bygger på bland annat Go Greens grytbaser, Kungsörns havrepasta och olika produkter från Axa. Demoytan är uppbyggd som ett rum och där kommer också Lantmännens budskap om ansvar från jord till bord att finnas tydligt, liksom kopplingen till ursprunget.

BILD: LANTMÄNNEN

PANNKAKS-PRODUKTION SAMLAS I LAHOLM

Lantmännen Cerealia har beslutat att flytta produktionen av kylda pannkakor från anläggningen i Färgelanda till anläggningen i Laholm. Lantmännen Cerealias verksamhet i Färgelanda kommer därmed att upphöra.

I Färgelanda tillverkas idag kylda pannkakor och i Laholm frysta pannkakor. En översyn av de två verksamheterna har lett till beslut

om samordning för att möta en hårdare konkurrens på marknaden.

På anläggningen i Färgelanda arbetar 23 personer som alla berörs av verksamhetsflytten.

Maskinparken kommer att flyttas till Laholm och verksamheten i Färgelanda planeras att stängas under sommaren.

Säkra spannmålspriset genom bevakning

Att hitta bästa tillfället att sälja sin spannmål är en knepig konst och spannmålsmarknadens upp- och nergångar känns för många svåra att överblicka. Lantmännen Lantbruk har därför under vårvintern lanserat en ny tjänst, Prisbevakning som ska underlätta för odlaren att säkra priset på spannmålen utifrån sin försäljningsstrategi.

Den som tecknar Prisbevakning anger antingen ett intervall – ett övre och undre pris – eller enbart en gräns uppåt eller nedåt. Man utgår från aktuell prisnivå i den period man vill sälja sin spannmål. I förhållande till den nivån sätts alltså ett övre pris och ett undre pris. Den nivå som först uppnås aktiverar bevakningen.

När det pris man vill ha uppnåtts finns det två möjligheter. Antingen väljer man att teckna ett avtal direkt när priset är i den önskade nivån, alternativt finns möjligheten att få en SMS-påminnelse så att odlaren själv kan avgöra om han eller hon vill kontakta säljaren och göra ett spannmålsavtal. Prisbevakningen gäller i max 60 dagar eller till dess prisnivån nåtts. Om ingen av prisnivåerna – varken undre eller övre gräns – uppnåtts under perioden förfaller bevakningen.

Tjänsten kan användas både för spot- och terminsavtal samt för levererade depåavtal. Det går att teckna Prisbevakningen på samtliga leveransperioder som är öppna för prissäkring.

Text: Helena Holmkrantz

Lantmännen i topp i hållbarhetsfrågor

I undersökningen Sustainable Brand Index har Lantmännen återigen placerat sig i toppen. I årets undersökning bland 9 000 konsumenter och över 250 varumärken landar Lantmännen på en tredjeplats totalt och på en andra plats i kategorin livsmedel.

Sustainable Brand Index är Skandinavien största varumärkesundersökning om hållbarhet där totalt 27 000 nordiska konsumenter, varav 9 000 i Sverige, årligen intervjuas.

Det är en oberoende undersökning bland över 250 företag, däribland Ica, Ikea, Coop och Volvo, som exempelvis mäter miljöansvar och socialt ansvarstagande, det vill säga hur hållbart företaget uppfattas av konsumenterna.

Lantmännen arbetar sedan många år med varumärkeslöftet om att ta ansvar från jord till bord och flera viktiga hållbarhetsfrågor har under 2014 kommunicerats för att inspirera till ansvarsfulla och medvetna val. Det har exempelvis handlat om GoGreens svenskodlade bönor och om möjligheten för lantbrukare att genom Lantmännens Thermoseed-teknologi köpa biologiskt behandlat utsäde.

I årets upplaga av Sustainable Brand Index landar Saltå Kvarn på en första plats följt av Coop och därefter Lantmännen. I kategorin Livsmedel placerar sig Saltå Kvarn också högst, följt av Lantmännen.

BILD: TAMMA

Rosa på bal går som en dans

Över 100 000 rosa plastbalar och kanske lika många med rosa nät kommer att lysa upp svenska fält i sommar. Kampanjen för bröstcancerforskningen, där Lantmännen, Trioplast och Tama gjort gemensam sak, har blivit en riktig succé.

Försäljningen av rosa sträckfilm och nät till förmån för Bröstcancerfonden har rönt mycket stort intresse. Lagren såldes slut på mycket kort tid och många tidningar och även radion har hört av sig till Lantmännen för reportage om satsningen.

– Vi hade kunnat sälja betydligt mer rosa plast och nät. Intresset har varit fan-

tastiskt stort. En del har säkert blivit lite besvikna över att de inte hann köpa, konstaterar Åsa Hoff, som är produktchef för specialvaror.

150 kr för varje såld rulle rosa rundbalsnät och 25 kr för varje såld rulle rosa sträckfilm går till Bröstcancerfonden. Den totala försäljningen innebär att Lantmännen, Trioplast och Tama tillsammans samlat in ungefär 200 000 kr till bröstcancerforskningen. Nu i maj kommer de första balarna ut på fälten och då lär intresset för satsningen åter blossa upp.

Text: Helena Holmkrantz

KOMMER UNDER 2015!

Nya produkter 2015

Vi utvecklar och utökar vårt sortiment regelbundet. Här är våra nya produkter för 2015. Produkter utvecklade av proffsen för proffsen.

Penetrant Smörjmedel med ett gott rostskydd.

Rena händer Grovtvål vid kraftigt nedsmutsade händer.

Glykol OAT Plus Modern kylarglykol av longlife-typ.

ATF Syntet 102 Syntetisk Transmissionsolja med lång livslängd. **KOMMER UNDER 2015!**

Quick Absorb Naturligt absorptionsmedel för sanering.

Läs mer om våra nya produkter på www.agrol.se

Genzo Lumberjack huggarstövel

Skuddsstövel som uppfyller EU:s säkerhetskrav. Klass 3, högsta klass. Skafthöjd 39 cm. Stålhätta och förstärkt tå och vrist, sägskydd.

Köp till Comfort-sula för att spara ben och ryggen! **556:-** (Marknadspris: 1295:-)

2-pack skjorta

Sköna skjorter i högsta kvalitet, både till jakt och fritid! Välj mellan Härkila och Chevalier. Utvalda modeller. **476:-** (Marknadspris: 990:-)

Beef Eater Gasogrill Beefeater I-900

Australiensisk gasogrill i fantastisk kvalitet! 4 st gjutjärnsbrännare samt sidobrännare. Inkl. kabinett. **3596:-** (Marknadspris: 6495:-)

STIHL Högtryckstvätt RE 128 PLUS 10-135 bar. 9 m stål-ärmerad högtrycksslang. Terrasstvätt & bilschampo ingår värde 565:- **2396:-** (Mpris: 4065:-)

WORK SHARP Kniv- & verktygsslip **1036:-** Inkl. Genzo slaktset värde 395:- (Inklusive moms: 1295:-)

Elstängselprogram Komplet sortiment till utsökt kvalitet!

Elstängselaggregat 3.8 J, 230V **956:-** 15% rabatt Vid köp av hel pall med stängselstolpar. Ring för pris!

Vi har även kompletta program med aggregat, stolpar, band, rep & isolatorer. Även tryckimp. stolpar med 25 års garanti! Se mer på vår hemsida!

SUCCÉN FORTSÄTTER! För Dig som vill ha det allra bästa till RÄTT PRIS!!

Köp 3 st Genzo Kompletta 31 eller 155XT radio för endast: **3992:-** (Inkl moms: 1663:-/st)

Husqvarna HVA Rider HVA Automower **KNOCK-OUT PRISER!** **STIGA** Stiga Park 123 Stiga Park Compact 16 4WD **VI HAR PRISGARANTI ÖVER HELA LANDET**

GARMIN Astro **RÄTT PRIS!**

Husqvarna 435 Motorsåg **2076:-** (Inklusive moms: 2595:-)

Genzo Vakuumpackare ProPack Profssmodell! 700W, kylfläkt extra bred svetsfog! **2396:-** (Inklusive moms: 2995:-) Inkl. Genzo slaktset värde 395:-

Genzo Elyrggspruta 10 liter. 18V laddbart Li-ion batteri. Levereras komplett med laddare, bårsele, & sprutör med snabbfäste. **1596:-** (Inkl moms: 1995:-)

Genzo **Husqvarna** **STIHL** Skogshuggarkläder **Vi har det Ni behöver!**

Övervakningskamera SG-550M MMS/GPRS Nordic Skickar bilder direkt till din mobil eller e-post! Även på natten! Håll koll på din dieseltank, skogsmaskin, sommarstuga, åtel mm! Svenska menyer! **1 st: 1596:-** (Inkl. moms: 1995:-) **3 st: 3996:-** (Inkl. moms: 4995:-)

WORK SHARP Kniv- & verktygsslip **NY MODELL!** **1596:-** Ny modell med ett bredare slipband! Ställbar till önskad vinkel. Superkvalitet! (Inklusive moms: 1995:-)

can-am **Marknadsledaren!** **RÄTT PRIS!**

KLIPTO Gräsklippare **ALLTID RÄTT PRIS!** **FRAKTFRITT!** Just nu bjuder vi på en grässtrimmer 450W och 10 st trådrullar totalvärde 894:- till alla Klippogräsklippare!

KNOCK-OUT PRIS! **Genzo** **PROSAFE** Vapensåp **S1500 Super Kodlös 4796:-** Inklusive brandbox och sidoinredning! 152 kg. (Markpr: 9985:-)

HYLTE JAKT & LANTMAN

Your professional partner!

Priserna är exklusive moms. Annonsen gäller så långt lagret räcker. Se fler produkter på vår hemsida! www.genzo.se Vi reserverar oss för eventuella tryckfel och prisjusteringar

Stora möjligheter för spannmål

Från 1980-talet till 2010 minskade spannmålsodlingen i Västerbotten från över 30 000 hektar till 8500, men har åter stigit till 10 000 i fjol. – Tidigare rådgivning var inriktad på specialisering, vilket gjorde att många slutade med spannmål och byggde för färdigfoder. I dag pratas det mer spannmål igen. Vi får inte missa möjligheten att utnyttja den produktionskapacitet vi har här, säger Lars Ericson, utbildare vid Forslundagymnasiet och projektledare vid Växa Sverige.

Behovet av spannmål till mjölkkor och nöt är i Västerbotten närmare 40 000 ton per år med ett arealbehov på cirka 15 000 hektar. Läger man till gris, får, häst och ren och de övriga tre nordligaste länen ökar spannmåls- och areal-

behovet i norr ytterligare. Detta samtidigt som potentialen att odla spannmål är god, enligt bland andra Lars Ericson. – Priserna varierar mycket mellan åren och har vissa år varit relativt höga. Det har också blivit lättare att ta hand

om spannmålen på den egna gården genom utvecklingen av våtlagring i plasttub, konstaterar han.

Bakom sig har Lars Ericson 25 år på Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, i Umeå, som forskare och ansvarig för SLUs forskningsstationer i norra Sverige. Sedan 2008 har han drillat elever på naturbruksgymnasiet i Umeå parallellt med projektarbeten med inriktning på lantbruk.

Han har bedrivit regional jordbruksforskning inom allt från kol i marken, växtnäring och jordbearbetning till energigrödor, avloppsslam och mjölkproduktion. Sedan slutet på 2013 har han bland annat arbetat med projektet

EMMA BÄCKSTRÖM, VALSFÄBODA GÅRD:

”Man måste själv tro på det man gör”

Korn och vårvete är självklara inslag i odlingen på Valsfäboda gård i Västerbotten. Med en egen kross och ensileringsmaskin görs ensilerat spannmål i slang till gårdens djur.

Text: Anna Bergström | Foto: Gunnar Svedenbäck

Ett lyft för gårdens spannmålsodling var bland annat då de satsade på krossensilerat i slang. Emma Bäckström, här med brodern Jimmie Wälivaara och pappa Arnold Bäckström, är mycket nöjda med den lösningen.

Valsfäboda gård har funnits i familjen i generationer. Arnold Bäckström tog över den efter sin far och drev den med sin mamma i många år. Från 14 kor på 1950-talet har verksamheten vuxit till mjölkrobot och cirka 55 mjölkkor. Man ser stor utvecklingspotential men skynkar långsamt och håller utkik efter bra begagnat när det ska investeras. Idag ansvarar dottern, Emma Bäckström, bland annat för gårdens kalvar och kor, medan den äldre brodern Jimmie, som är delägare i gården tillsammans med föräldrarna Arnold och Gertrud Bäckström, har mer ansvar för teknik och utvecklingen av gårdens spannmålsodling.

Krossensilerat i slang

Valsfäboda gård drivs sedan några år tillbaka som aktiebolag. Familjen har valt att fortsätta odla spannmål genom åren, trots trender och svängningar i råd och priser. Cirka 50 hektar spannmål, mest korn men även lite vårvete och omkring 100 hektar vall skördas varje år. De tycker också att spannmålen är en bra insättningsgröda och har i princip aldrig

Emma Bäckström och hennes familj odlar eget foder till gårdens mjölkkor.

använt sig av något annat.

Familjen började titta på alternativ till att bekosta både kross och torkning för att sedan blöta upp fodret igen, då det ändå ska blandas i en mixervagn. De fick upp ögonen för ensilering i slang och var en av de första gårdarna i Västerbotten som testade detta.

– Vi hyrde grejer första året och testade hur det funkade. Vi såg egentligen inga nackdelar så sen investerade vi i

Spannmål i norr

”Mer spannmål i Västerbotten!”. Projektet, som ägs av Umeå kommun, ska stimulera spannmålsodlare att dels odla för egen förbrukning, dels odla för att sälja.

Växtförädlingen viktig

Efter 30 år av konstant sjunkande spannmålsproduktion i norr har siffrorna för Västerbotten vänt och stigit något. Från 2010 till 2014 har spannmålsodlingen i Västerbotten ökat med cirka 1500 hektar.

– Förhoppningsvis har projektet också bidragit till detta. Här i norra Sverige bedrivs det nordligaste jord-

bruket i världen. Golfströmmen gör att klimatet är mildt. I Ryssland och Kanada råder tundra och permafrost på samma breddgrad. Begränsningen här uppe är den korta säsongen och den långa vintern, som kan göra det svårt för övervintring av höstsådda grödor. Men vi har mycket ljus och god tillgång till vatten. Den växtförädling som Lantmännen bedriver på Lännäs i Västerbotten är viktig för att det ska finnas sorter anpassade för området. Vi kan också hitta lämpliga sorter från den växtförädling som bedrivs i våra grannländer Norge och Finland, säger Lars Ericson.

Klimatförändringarna i de nordliga växtzonerna kan ge vissa fördelar.

– Växtsäsongen har sedan 60-talet blivit tio dygn längre här uppe och medeltemperaturen en grad högre. Frost i augusti hade man ofta förr. Det händer nästan aldrig nu. Däremot ser det ut att bli blötare både höst och vår och perioder av torka under sommaren, vilket naturligtvis kan ge problem.

Utredning hinder för odling

I projektet har man försökt utreda vilka hinder som finns för en ökad spannmålsodling i Västerbotten. Lagring och arealer har visat sig vara några

av de största hindren. En annan viktig faktor för en ökad odling och handel är att möjligheterna till leverans vid skörd ökar.

– I dagsläget är torkkapaciteten i länet för låg, menar Lars Ericson.

Inför framtiden ser han positivt på den ökade samverkan mellan lantbrukarna i norr.

– Fler investerar i dyra maskiner tillsammans eller lejer varandra. En fördel för mer varierad växtodling är också att byta mark med varandra för bättre spannmål och skördar.

Text: Anna Bergström

Genom fler grödor får man också bättre växtföljd på den enskilda gården.

eget. Det är enkel hantering och flexibel lagring, berättar Jimmie Wälivaara.

Med en egen kross och ensileringsmaskin kan man nu använda eget ensilerat spannmål till djuren.

Tiden som arbetsmomenten tar att odla eget foder till djuren vägs upp av fördelarna. Man kan själv styra kvalitet och TS-halt. Det enda som krävs är att man har ordentlig täckning för fåglar och rådjur.

– Man får hålla daglig koll men anars är det inga problem, menar Jimmie.

Det ensilerade kornet ligger i långa korvar ute på gården och hämtas in allteftersom med skopa. Numera bistår man även två andra gårdar med konceptet. Att samarbeta och hjälpas åt är en förutsättning idag, menar ungdomarna på Valsfåboda gård.

I närområdet ligger inte mindre än sex gårdar med varierande inriktning. De

försöker att inte konkurrera med varandra utan hellre ha fungerande maskinsamarbeten.

Framtid och ansvar

”Man måste själv tro på det man gör.” Det är Emma Bäckströms paroll. Med ansvar för bland annat hemgårdens kalvuppfödning och mjölkkor och som ledamot i Lantmännens distriktsstyrelse i Västerbotten, står Emma Bäckström, 23,

” Jag vill kunna påverka näringen överlag. Roligast är att få ordna saker för medlemmarna.

för tillväxten i lantbrukarkåren i dubbel bemärkelse.

Emma Bäckström studerade på Naturbruksgymnasiet i Umeå med bland andra Lars Ericson i artikeln här intill som lärare. Nu har hon återvänt till hemgården, Valsfåboda gård utanför Robertsfors, som är en av landets köttastaste kommuner per capita.

– Jag var först inne på att bli veterinär, men bytte till jordbruksinriktning på gymnasiet, berättar Emma Bäckström.

Djurintresset har hon haft hela livet och som barn både sov hon hos grisen och lekte med kalvarna.

Lever vidare

– För mig betyder gården både tradition och att man vill se att det lever vidare. Alternativet är ju att inget drivs här, konstaterar Emma Bäckström.

Det är också viktigt att visa utåt att man finns och vad man står för. Valsfåboda gårds alla fordon är uppmärkta med stilrena dekaleringar som på vilket åkeri som helst och familjen bär profilkärl med logotypen på ryggen.

Som ledamot i Lantmännens distriktsstyrelse och LRF-ungdomen i Västerbotten är Emma också ett av branschens ansikten utåt.

– Jag vill kunna påverka näringen överlag. Roligast är att få ordna saker för medlemmarna. Folk har ett behov av att ses och medlemmarna har alltid mycket att prata om när träffar ordnas, tycker Emma.

Läs mer om odlingsvärda sorter för norra Sverige på sid 14–15

Vall och korn för norra Sverige

För att få fram bra sorter som passar i odling i norra Sverige krävs riktad växtförädling. I dag görs förädlingsarbete med sikte på norr både på förädlingsstationen Lännäs i Ångermanland och i Svalöv i Skåne.

Mjolkproducentens strategi är att odla fram ett riktigt bra grovfoder. Vallarna är motorn i produktionen och dåliga vallar syns omedelbart i resultatet. Lantmännen arbetar därför aktivt med att erbjuda odlingssäkra vallfröblandningar för hela landet.

– Det är viktigt för oss att vårt sortiment möter djurens behov och samtidigt är uthålliga i vårt klimat, från norr till söder, kommenterar Desirée Börjesdotter, produktchef utsäde och frö på Lantmännen Lantbruk.

De viktigaste arterna för norra Sverige är timotej, ängssvingel och rödklöver.

Lantmännen driver egen växtförädling både av vallbaljväxter och av vallgräs. Vid förädlingsstationen Lännäs utanför Sollefteå i Ångermanland arbetar Linda Öhlund med vallbaljväxtförädling för hela Sverige. Arbetet med vallgräsen leds av hennes kollega i Svalöv, Christer Persson.

Egen utveckling

Vallen som gröda är komplex. Utvecklingsarbetet i första fasen sker i renbestånd. Art för art testas sorterarnas egenskaper såsom avkastningsförmåga vinterhärdighet, frösättning, foderkvalitet och motståndskraft mot sjukdomar.

I nästa fas utvärderas sorterna i blandning med andra arter för att säkra att blandningen samspekar för bästa resultat. Viktigast är kanske att sorterarnas utvecklingsrytm säkerställer ett vettigt skördefenster i praktiken.

Många vallodlare siktar på att höja proteinhalten i grovfodret. Tanken är att utnyttja vallen, som fungerar bra i vårt klimat, till max. Robusta sorter med rätt kvalitetsegenskaper som odlas i genomtänkta odlingsstrategier ger ett hållbart basalternativ till de flesta djurslag.

Vinterhärdigheten är viktigast och beror av många faktorer. I exempelvis rödklöver utvärderas resistensegenskaper mot både rottröta och klövertröta i växthus innan det sedan testas i fältförsök, minst två, ofta tre vallår.

BILD: KRISTOFER VAMLING/HK BILD&TEXT

Fyra vallblandningar som är väl anpassade för norra Sverige.

SW Ara 12 (SW 939 Maxi Norr)

Passar till mjolkproduktion och intensiv köttproduktion. En blandning som ger bra förutsättning för ett proteinrikt ensilage. Stabil och odlingssäker för vattenhållande lerjordar.

SW Ara 22 (SW 934 Allround Aktiv)

Blandning med Grindstad timotej och ängssvingel i kombination med rödklöver. Ängssvingeln ger mycket god återväxtförmåga, två till tre skördar. En blandning som ger stabila skördar och bra förutsättning för ett proteinrikt ensilage.

SW Gemini EKO 21 (SW 384 Flora Härdig)

Lantmännens härdigaste slåtterblandning för norra Sverige. Blandning med Grindstad timotej och ängssvingel i kombination med uthållig rödklöver. Ängssvingeln ger mycket god återväxtförmåga, två till tre skördar för 2–3 årig slåttervall. Passar till mjolkproduktion och intensiv köttproduktion.

SW Gemini EKO 12

Ny

Det här är en blandning som är ny för året. En härdig slåtterblandning för norra Sverige baserad på trotjänaren Grindstad och uthålliga klöversorter. En vallfröblandning med bra produktion redan i första skörden som sedan levererar jämn kvalitet hela säsongen. Härdiga klöversorter säkrar proteininnehållet även andra och tredje skördeåret.

AgCelence
Expect more

Flexity® Comet Pro® Forbel®

- grunden för en
effektiv svamp-
bekämpning

- Flexity har en mycket bra mjöldaggs-effekt med mycket god regnfasthet
- Comet Pro har god effekt mot många av de vanligaste svampsjukdomarna i stråsäd, majs och sockerbetor
- Forbel - god effekt mot redan etablerade rost- och mjöldaggsangrepp

Crop Protection

Ann-Kristin Nilsson 070 - 587 69 05
Sigvard Johansson 070 - 587 03 45
Peter Löfgren 070 - 583 98 97

www.agro.basf.se

BASF
We create chemistry

Använd växtskyddsmedel med försiktighet. Läs alltid etikett och produktinformation före användning. Observera alla varningsfraser och symboler. BASF är medlem i Svenskt Växtskydd.

Korn för odling i norr

I kornsorimentet introduceras i år den nya sorten Kannas som är lämplig för odling i norr och tagits fram i Lantmännens växtförädlingsprogram:

Kannas Foder, tidig mognad Ny

Kannas är ett högvastande foderkorn med tidig mognad. Kannas är välprovad och kommer från Lantmännens svenska växtförädling. Den har ett kortare strå med klart förbättrad stråstyrka och stråbryter betydligt mindre, jämfört med SW Barbro.

Två kornsorter som funnits med på marknaden ett tag är SW Judit och SW Barbro. Båda lämpar sig väl för odling på nordliga breddgrader.

SW Barbro Foder, tidig mognad, EKO

Marknadens absolut tidigaste tvåradskorn. Sorten är lång och har en relativt bra stråstyrka med liten risk för stråbrytning. Kärnan är stor och av mycket god kvalitet, med bra rymdvikt och hög proteinhalt.

SW Judit Foder, tidig mognad, EKO

Mycket tidigt mognande sexradskorn med bra avkastningspotential för växtföljder där mognaden prioriteras. Kan med fördel tillväxtregleras för att stärka strået.

Havre och vârrybs

I Lantmännens sortiment finns också en havresort som lämpar sig fint för den korta nordliga odlingsäsongen.

Cilla Foder, Tidig Mognad, EKO

Mycket tidigt mognande sort som är klar att tröska en dryg vecka tidigare än övriga havresorter. Sorten har mycket hög rymdvikt och god kvalitet.

Slutligen finns i sortimentet även en vârrybsort som mognar tidigt nog för att hinna bli skördemogen i norr.

Cordelia

En sort som visar en stabil avkastning på hög nivå. Sorten mognar ofta en dryg vecka tidigare än vârraps. Cordelia är en lång sort med bra stjälkstyrka.

Blandningarnas egenskaper

Lantmännens sortiment av vallfröblandningar är indelat efter egenskaperna Intensitet, Härdighet och Skördefenster för att ge bättre överblick. Skalan går från en till tre prickar. Och ju fler prickar en egenskap har desto starkare är den i vallfröblandningen.

- Med högre intensitet menas att blandningen är lämplig i ett intensivare skördesystem med fler skördar och skördepotential är högre.
- Med härdighet menas att blandningen är tålig och uthållig
- Med skördefenster menas att blandningen tillåter ett bredare skördefenster med bibehållen kvalitet.

SW Ara 12 (SW 939 Maxi Norr)

- 15 % Rödklöver SW Yngve
- 75 % Timotej Tryggve
- 10 % Ängssvingel SW Revansch

SW Gemini EKO 12

- 20 % Rödklöver SW Yngve
- 5 % Vitklöver Lena
- 75 % Timotej Grindstad

SW Ara 22 (SW 934 Allround Aktiv)

- 15 % Rödklöver SW Yngve
- 75 % Timotej Grindstad
- 10 % Ängssvingel SW Revansch

W Gemini EKO 21

- (SW 384 Flora Härdig)
- 10 % Rödklöver SW Yngve
 - 3 % Vitklöver Lena
 - 2 % Vitklöver Undrom
 - 60 % Timotej Grindstad
 - 35 % Rörsvingel Swaj

VALTRA

N HiTech

130-160 hk

Inklusive fabriksmonterad frontlastare Q46

Pris från

659.000:-

[Prisexempel gäller N113 HiTech]

Priser exkl moms. Gäller t o m 2015-04-30. Traktorn på bilden kan vara extrautrustad. Vi reserverar oss för eventuella tryckfel.

YOUR WORKING MACHINE.

LH1003

www.lantmannenmaskin.se, 0771-38 64 00
www.kalmarlantman.se, 0480-611 00

Han har pratat mat med hemmafruar i Shanghai, diskuterat kaffe och kex med tonåringar i Jakarta och kikat in skafferierna hos familjer i Tokyo och Chennai. Han vet hur konsumenter världen över tänker och vad de vill ha.

Krister Zackari har tagit med sig sitt stora kunnande om livsmedelsbranschen in i Lantmännen när han nu flyttat hem till Sverige igen efter många år utomlands. Sedan ett drygt halvår är han chef för Cerealia.

Text: Helena Holmkrantz | Foto: Johan Olsson

Krister tar världens skafferier med sig in i Cerealia

Ägarna och produkterna var två faktorer som fick honom att tacka ja till tjänsten och välja Lantmännen framför en fortsatt karriär utomlands.

– Det känns mer inspirerande att jobba med havregryn än med tuggummin som jag gjorde under mitt sista uppdrag för Mondelez (före detta Kraft Foods). Att det dessutom finns ägare som är engagerade i verksamheten, som bryr sig och är långsiktiga – det är ett privilegium jämfört med Wall Street!

Krister Zackari är 51 år och har 25 år i livsmedelsbranschen bakom sig. En stor del av dessa år har han arbetat utanför Sverige: England, Danmark, Schweiz, Kina och Singapore för att bara nämna några av de länder han levt och arbetat i. Han inledde banan på General Foods som biträdande produktchef för Gevalia och har därefter arbetat många år, i olika positioner och i flera olika länder för Kraft Foods, som marknadschef för produkter som kex, kaffe och godis.

Nu har han alltså valt att flytta hem till Sverige igen och bakom det beslutet finns familjen:

– För mig personligen har det varit enormt berikande att flytta runt och jobba på många olika håll. Jag har lärt mig mycket om hur andra människor tänker. Jag har bott i nio olika länder och det har gjort mig mer öppen. Men för familjen som flyttar med är det svårare. För varje flytt har de fått börja om med nytt kontaktnät och vi har tagit ett familjebeslut om att hitta en plats där vi kunde slå oss till ro. Själv lutade jag delvis åt Asien. Jag har trivts väldigt bra där, men min hustru, som kommer från Thailand, ville helst av allt till Norden.

Krister erkänner att han tänkte sig att den där flytten skulle komma om några år först.

– När jag blev tillfrågad om att jobba på Cerealia kom det egentligen tidigare än jag tänkt mig. Men när jag satte mig in i förhållandena, träffade ledningen för Lantmännen så kändes det riktigt bra. Det finns inte så många bra och roliga jobb i Sverige. Det här ett bra företag, med bra produktion och mycket intressanta kategorier. Det är dessutom en milsvid skillnad att ha en pensionsstiftelse som ägare eller engagerade lantbrukare. Det är oerhört mycket lättare att jobba långsiktigt i ett kooperativt företag än i ett noterat på Wall Street. Att ha ägare som dessutom känner delaktighet i varumärket och är stolta över det när de ser produkterna i butik, det är mycket värt.

Med känsla för mat

Nyfikenhet och en stark känsla för livsmedel som något viktigt som berör alla har alltid varit drivkraften för Krister i hans arbete. Det är lätt att det blir ett gap mellan hur man lever när man jobbar på ett multinationellt storföretag och det vanliga vardagslivet. För att brygga över det där gapet har han gjort många hemintervjuer, med allt från australiensiska hemmafruar till indonesiska tonåringar.

– Det har gett mig en fantastisk insyn i människors vardagsliv, konstaterar Krister och berättar hur han besökte en familj i Chennai i Indien.

Familjen tillhörde övre medelklassen och bodde i en hyreslägenhet med två rum. Det ena var sovrum, i det andra rummet levde familjen. Där fanns kök och TV-hörna, ja till och med ett kylskåp. Han fick möjlighet att titta in i skafferierna och kylskåpet

och kunde konstatera att kylskåpet inte var inkopplat. Elen var för dyr, men familjen tyckte att kylskåpet var bra ändå, det höll borta den värsta värmen och skadeinsekterna.

Trenderna talar för Cerealia

Han betonar att det känns som han kommit till ett välkött företag nu.

– Cerealia har gjort ett fantastiskt jobb de två senaste åren. Man har vänt resultatet och gjort många bra saker och det ska alla vara stolta över. Men det finns så klart mycket mer att göra för framtiden. Vi har en bra bit kvar till att vara bäst i den nordiska livsmedelsbranschen och vi måste jobba med att förbättra oss.

Ett bra utgångsläge och baskategorier som växer i värde talar för Cerealia. Dessutom växer intresset för havre enormt mycket just nu och han siar att vi egentligen bara sett början på tillväxten. Färdigmat är ett annat område som växer stadigt. Det har med bekvämlighet att göra, vi vill ha snabbmat i stället för att laga själva.

– Förr var det lite skämmigt att köpa färdigmat, men nu är det smart! Om vi köper bekvämlighet hinner vi träna och umgås med vänner.

En annan förändring i vårt beteende är att hoppa över frukosten. Krister nämner att så många som en fjärdedel av svenskarna hoppar över frukosten ibland eller oftast. De dricker kaffe och juice hemma, sedan äter de frukost på jobbet.

– Nergången i mjölkkonsumtionen beror i mycket hög grad på det – folk äter helt enkelt inte frukost som förr.

” Det är oerhört mycket lättare att jobba långsiktigt i ett kooperativt företag än i ett noterat på Wall Street

Det är inte heller längre självklart att äta middag tillsammans hemma. Vi har inte tid till det, alla i familjen ska iväg till någon fritidsaktivitet. Och dessutom har behovet att åka hem för att träffa alla försvunnit – vi har kontakt med dem via sms och Facebook i stället. Då gäller det att hitta produkter som passar in i det nya beteendet. Snabbgröt från Axa och färdigmat från Gooh är två bra exempel som har sin plats i trenden:

– Vi har starka varumärken som passar in i det här nya sättet att leva. Det finns helt enkelt en massa möjligheter för Cerealía i de rådande konsumenttrenderna.

Hälsosynen från österlandet

Hälsoperspektivet är också viktigt och en aspekt som ofta tas upp när det talas strategier och konsumenttrender. Men Krister ser inte det som något specifikt för västerlandet:

– Vi börjar bli lite kinesiska i vårt förhållande till mat. Vi börjar förstå att mat påverkar hur vi mår. I Kina har man alltid gjort allt för att aldrig bli sjuk, medan vi i Västerlandet tidigare alltid har förutsatt att vi blir sjuka då och då och sedan fokuserar på att försöka bli friska. Nu har vi börjat tänka i nya banor.

Glutenfritt är också ett segment som växer. Det är inte en fluga att äta glutenfritt längre, det har blivit en trend. Axa har nyligen lanserat sin egen glutenfria havre och levererar inte längre bara till andra producenter. Men den växande marknaden för glutenfritt är inte problematisk.

– Vi har svårt att få tillräckligt mycket råvara.

Efterfrågan finns, men det är inte tillräckligt många som hittills velat odla glutenfri havre. När vi väl har råvaran finns det en stor utvecklingspotential, konstaterar han.

Hot och möjligheter

Men där det finns möjligheter finns det givetvis också hinder att ta sig över. Krister pekar på hot som måste hanteras, som duktiga, tuffa konkurrenter, kunder som ställer höga krav, en global värld som medför fler internationella konkurrenter och pris-konkurrensen genom handelns egna varumärken.

– Vi måste ta tillvara möjligheterna och hantera hoten. Det viktiga är att allt detta ligger i våra händer. Vi kan påverka! Men vi måste också hela tiden anpassa vårt sortiment så att det stämmer överens med konsumenternas krav. Vi måste bli ännu duktigare, ännu effektivare. Och vi måste också ha en tydlig strategi och flexibel organisation där vi utnyttjar våra fördelar, säger Krister och delar upp fördelarna i fyra block:

Intresset för havre och konsumenttrenderna är de två första blocken. Block tre och fyra handlar om geografisk expansion och att få värdet att växa i existerande kategorier.

– Vi vill växa, expandera geografiskt såväl som låta vår bas växa, men ska givetvis göra det på ett lönsamt vis, annars har vi inte en chans.

Var vill du se expansionen?

– Utan tvekan Norden. Vi ska vara ett sant nordiskt företag och utnyttja vår skala eftersom det är där vi har vår styrka.

” Förr var det lite skämmigt att köpa färdigmat, men nu är det smart! Om vi köper bekvämat hinner vi träna och umgås med vänner.

Han poängterar att det kan förefalla som att allt fokus just nu ligger på havre, men det är samtidigt viktigt att inte glömma bort alla möjligheter som finns med exempelvis vete.

– Det är så lätt att glömma vetemjålet, det är ju en basvara. Vi behöver bli bättre även på det. Kort sagt vi måste bli ännu bättre på allt vi gör. Och framför allt – det ska vara relevant för konsumenten!

Den korta vägen mellan odling och livsmedelsproduktion är en av framgångsfaktorerna:

– Tänk vilka fördelar vi har i Lantmännen. Vi har direktkontakt med våra leverantörer genom Lantbruk. Vi kan driva utvecklingen tillsammans. När jag arbetade med kaffe, fanns odlarna i Brasilien, det var inte lätt att påverka dem. Här kan vi prata med odlaren direkt och tillsammans kan vi avgöra vad vi vill göra för framtiden. Framtiden är full av utmaningar, men det positiva är att den är full av möjligheter och det är upp till oss själva att vara på dem.

Malawi. Enligt Världsbanken är det ett av världens absolut fattigaste länder. Här finns nästan ingen turism, ingen tillverkningsindustri, inga gruvor. Lantbruket föder de flesta, men få har mer än en hektar mark och universalredskapet är en enkel handhacka. Men här finns också stora möjligheter och en otrolig växtkraft. Majsens som såddes vid nyår är redan i slutet av februari tre meter hög. Ändå svälter många människor här och när regnperioden kommer slår ofta

Alarik Sandrup, som tidigare var näringspolitisk chef på Lantmännen Energi, är sedan ett halvår tillbaka landschef för We Effect i Malawi och programdirektör för MLBP (Malawi Lake Basin Programme). Han är inte rådgivaren som ständigt är ute i fält i sitt dagliga arbete, men att sitta på en topposition i ett land som Malawi innebär både högt och lågt som måste tas itu med. Allt från inköp av däck till rådgivningspersonalens motorcyklar och till att utforma strategiska system som ska funka även efter det att biståndsprogrammet avslutats i landet.

– Det är oerhört lätt att drunkna i detaljerna. Bli fast i operativa frågor om allt från fordon till utsäde, det finns liksom ingen begränsning. Det finns en stor utmaning i att personalen inte alltid är så initiativrik och att kulturen är väldigt hierarkiskt, ”The Director” ska helst ha gett sitt godkännande innan något överhuvudtaget görs.

– Jag måste hela tiden ha det stora perspektivet för ögonen, att tänka vart de olika insatserna ska leda om fem-tio år. Målet är att stärka lantbruket i Malawi och göra det på ett sådant sätt att utvecklingen fortsätter även den dag vi lämnar Malawi.

Störst effekt för minst kostnad

Hälen i ett fattigt samhälle som Malawi kan tyckas oändliga och resurserna är små. En av Alariks uppgifter är därför att

bedöma var hävstångseffekten kan bli som störst från de små insatserna. We Effect fokuserar på insatser som att hjälpa till att dra igång små bondekooperationer, starta spar- och lånegrupper och förstås rådgivning till jordbrukarna. Att öka produktiviteten i jordbruket så att det blir lite över när familjen fått sin mat är ett mål, att minska effekten av långvarig torka och omfattande översvämningar är ett annat. Det kan innebära att se till att det finns bra utsäde, att plantera träd som gör samhället mindre sårbart för översvämningarna och att hålla studiecirklar i baskunskaper som läsning och räkning.

Målet – att inte behövas

Alarik framhäver vikten av att bygga upp en organisation som fungerar på lång sikt. Målet med en meningsfull biståndsverksamhet är förstås att göra sig själv onödig. Det är ett arbete som tar tid. I biståndsarbete finns alltid en balansgång mellan ”hjälp och stjälp”, bidragen får inte hämma, får inte göra mottagarna passiva.

– Inom We Effect har vi valt att arbeta nära lokala och regionala bondeorganisationer, som exempelvis Farmer Union, LRF:s malawiska motsvarighet. Genom att stärka deras kapacitet kan de i sin tur stärka bönderna. Det är en helt annan typ av hjälp och betydligt mer långsiktig än den hjälp som ges vid exempelvis en

Traditionell dans i en av byarna.

akutsituation. Vi är extremt noga med att se till att folk inte hamnar i en offerposition. Och vi lutar oss hela tiden mot vår kooperativa bakgrund.

Han betonar att det är viktigt att Lantmännen finns med i bakgrunden så lant-

bruksfrågorna även i fortsättning är tyngdpunkten i biståndsarbetet:

– Som jag ser det är det oerhört viktigt att Lantmännen och LRF är med och driver lantbruksfrågorna i We Effect. Vi behöver engagemanget och det är en del av den klassiska bondesolidariteten.

Kvinnorna står för kroppsarbetet

Det gäller också att nå fram till rätt personer. Som i så många andra afrikanska länder är det de malawiska kvinnorna som sköter merparten av arbetet ute i fält. Marken går även i arv på modernet på många håll i landet. Männena däremot står för maktstrukturen. Det är de som sitter i byråd och liknande och fattar besluten. För en organisation som We Effect krävs därför att nå fram till både kvinnor och män för att lyckas med uppdraget.

– Vi ser ju tyvärr hur den fysiska styrkan och våldet ibland får avgöra. Kvinnomisshandel, barnäktenskap och våldtäkter är vanliga i Malawi. Vi jobbar mycket med jämställdhetsfrågor och vi kan ju se att kvinnorna är mer öppna för utveckling än männen. De har mest att vinna på det och när de får mer inflytande i byarna börjar det ofta hända saker. Den manliga strukturen är definitivt ett av hindren för utveckling, medan mer kvinnlig drivkraft och öppenhet skulle kunna lyfta ekonomin i landet som helhet.

översvämningarna till. I det här landet kan de svenska kooperationerna göra stor nytta, bidra med kunskap och livsavgörande förbättringar för många människor. We Effect (tidigare Kooperation utan gränser) har verkat i Malawi i flera år och ser som sin främsta uppgift att hjälpa människor genom att utveckla jordbruket. En lång rad svenska organisationer, bland annat Lantmännen, bidrar till We Effect.

Text: Helena Holmkrantz | Bilder: Alarik Sandrup

We Effect

We Effect är en biståndsorganisation funnits sedan 1958 med hjälp till självhjälp som ledstjärna. Organisationen bedriver långsiktigt biståndsarbete i 24 länder i fyra världsdelar. Bakom organisationen står ett sextiotal svenska företag och organisationer med rötter i den svenska kooperationen, däribland Lantmännen och LRF. De huvudsakliga arbetsområdena är landsbygdsutveckling, bostäder, jämställdhet och tillgång till mark. Tidigare hette organisationen Kooperation Utan Gränser men 2013 bytte man namn till We Effect för att heta samma sak i alla länder.

I Malawi har We Effect huvudkontor i Lilongwe och 65 personer anställda i två distrikt, 10 respektive 25 mil från huvudkontoret.

Läs mer om We Effect på www.weeffect.se

I år planterades cirka två miljoner träd med hjälp av lantbrukarna i programmet. De driver själva upp plantorna ute i byarna, med gott resultat.

Malawi

Huvudstad: **Lilongwe**

Invånare: **16 miljoner** (varav 83 procent på landsbygden)

Andel av befolkningen på landsbygden som lever i fattigdom: **55 procent**

Andel av befolkningen som har tillgång till rent vatten: **80 procent**

Andel av barn under sex år som är kroniskt undernärda: **48 procent**

Medellivslängd: **48 år**

– Majs är huvudgrödan i Malawi, men vi försöker öka odlingen av andra grödor för att minska riskerna med att odla endast en gröda och öka inkomsterna, men inte minst för att förbättra kosthållningen, säger Alarik Sandrup, We Effect.

Skördeprognosen säger att majsskörden kommer att minska med 30-40 procent jämfört med förra året. Detta till följd av översvämningarna i syd i början av året och torka i andra delar av landet under senare tid.

Hur är det att vara lantbrukare i Malawi?
Läs mer på nästa uppslag.

Växtkraften är styrkan i Malawi

Lantbrukaren Joseph Bester t v kan med hjälp av rådgivning från programmet visa upp exemplariska grödor som dels föder familjen på sju personer, dels är så pass produktiva att en tredjedel kan gå till avsalu. Här tillsammans med We Effect-rådgivaren Jones Kaimbwa.

Det finns bra förutsättningar för det malawiska lantbruket att lyckas. Det är Alarik Sandrup på We Effect övertygad om. Växtkraften är enorm under den gröna perioden och när Grodden pratar med Alarik i slutet av februari är grödorna som såddes i januari redan höga, majsens uppåt tre meter hög.

Lantbruket i Malawi består, med några få undantag, av små självförsörjningsjordbruk, mellan en halv och en hektar per familj. Man sår för hand i december-januari och skördar i april-maj. Därefter följer den långa torrperioden fram till nästa odlingsäsong igen.

– På våra demogårdar skördar vi 6–8 ton per hektar, medan skördarna hos småbrukarna ofta endast ligger på 1–2 ton. Med bättre odlingsmetoder skulle småbrukarna här i landet kunna nå betydligt bättre skördar och få en väsentligt mycket bättre ekonomi, konstaterar Alarik.

Majs enda födan för många

Majs är stapelfödan i Malawi. För många är en skål tjock majsgröt, msima, dagens enda måltid. Majs är visserligen bra mat, men att leva bara på majs skapar problem som undernäring och brist-sjukdomar. Ett av målen med biståndsarbetet i Malawi är därför att bredda mångfalden och man försöker införa odling av exempelvis kassava, sötpotatis, bönor och soja.

Att öka professionaliteten och få bönderna att tänka företag och marknad är en viktig del i det långsiktiga arbetet. Men också att skapa möjligheter att förädla råvarorna så att bönderna kan få in lite pengar till vidareutveckling av sitt jordbruk.

– Vi försöker hjälpa dem att tänka som företagare. Att inte bara odla för sin egen familj, utan odla på ett sådant sätt att de också får lite inkomster. Med hjälp av kollektiv marknadsföring och handel kan deras situation förändras i hög grad, förklarar Alarik och berättar om ett kooperativ med tillverkning och

försäljning av solrosolja som startades av ett antal småbrukare med hjälp av We Effect för några år sedan.

Bra utsäde är en utmaning

Bra och billigt utsäde är en utmaning för en bonde i Malawi. Ingen har några stora marker och varje odlare behöver ofta som regel bara några få säckar majs eller annat utsäde. Det finns spannmålshandlare som reser runt och utnyttjar odlarnas situation, säljer dyrt och dåligt utsäde. Men när Malawibönderna börjar slå sig ihop om att köpa större poster med utsäde, när de tar hjälp för att få prisinformation och börjar kunna förhandla om priserna så börjar det hända saker.

– Egentligen var det ju precis så den svenska kooperationen tog sina första steg. Det kan annars vara svårt att föra över sina svenska erfarenheter till förhållandena i Malawi. Men när det gäller hur en kooperation kan fungera finns den möjligheten, reflekterar Alarik.

Att ha pengar till utsäde är heller inte givet för den malawiske bonden. Det finns ingen tradition att spara och tänka på framtiden. I biståndsprogrammet organiseras därför spar- och lånegrupper. Det är en sorts minibank på bynivå, där invånarna kan spara pengar efter en försäljning och låna om de till exempel behöver pengar till en säck gödning. Rent praktiskt är det en låda med tre hänglås så att tre personer alltid måste vara närvarande för att öppna den.

– Det handlar i hög grad om en mental förändring. Tidsperspektivet är grundläggande, en malawier lever i nuet, tänker inte på framtiden, det ingår inte i kulturen. Men för att kunna bli

framgångsrik är planering grundläggande. Dessutom måste man förstå det monetära systemet, att pengar kan samlas över tid och användas när de bäst behövs, konstaterar Alarik.

Priscilla Zimba är rådgivare för We Effect i distriktet Mangochi och hon bekräftar bilden:

– Det finns ingen tradition på att spara pengar och möjligheterna att låna från banken är obefintliga. Genom att förse lokala spar- och lånegrupper med kassaskrin där man sparar och kan få lån ökar vi möjligheterna till långsiktigt tänkande och investeringar i boende och lantbruket. Av oss får grupperna kassaskrin, kassabok och utbildning, sedan fungerar de väldigt bra utan vår hjälp.

Drömmer om en jordfräs

När bönderna väl lyckas tjäna pengar på sin odling är det ingen tvekan om vad många av dem vill använda dem till. Det stora målet för många är att köpa ett plåttak.

– Många lantbrukares dröm om att slippa läckande stråtak och kunna köpa

plåttak har blivit sanna genom spar- och lånegrupperna, konstaterar Priscilla.

Lantbrukaren Joseph Bester har fått god hjälp av We Effect:

– Förr var jag tvungen att komplettera jordbruket med fiske, men inget av det gick riktigt bra. Sedan fick jag hjälp av We Effects rådgivning, har fått fart på jordbruket och har kunnat sluta med fisket. Numera kan jag producera mat för hela familjen på sju personer och ändå sälja en tredjedel av produktionen. Inkomsterna kan vi använda till barnens skola och förnödenheter till jordbruket. Min dröm är att öka arealen och köpa en motordriven jordfräs!

Minimal markbearbetning

Markvärd är en av de viktiga bitarna i rådgivningen. Mullhalten är låg och traditionen är att samla in alla stjälkar och blad efter skörden och elda upp dem. Därför är ett av råden att lämna växtdelarna kvar på marken och låta dem förmultna. Det kan dessutom hålla kvar fuktigheten i jorden bättre. Dessutom rekommenderar man bönderna att tillämpa minimal markbearbetning, att låta jorden vila.

Det malawiska lantbruket är en hel värld bort och det är vid första anblicken svårt att se några likheter med det svenska lantbruket. Odling är odling, om än i södra Afrika eller i norra Europa. Däremot skiljer sig den grundläggande inställning till varför man odlar åt radikalt.

– En svensk lantbrukare är företagare. Begrepp som ekonomi, management och marknad är vardag. Där är inte Malawi i dag, här gäller det att få folk att börja se lantbruk som företagande, inte bara en fråga om att odla för det egna behovet. Det är en resa som måste göras om landet ska kunna ha mat nog för alla och producera överskott som kan vidareförädlas och exporteras, sammanfattar Alarik.

Text: Helena Holmkrantz
Bilder: Alarik Sandrup

Priscilla Zimba är rådgivare för We Effect i distriktet Mangochi, med ett kassaskrin från spar- och låneprojektet.

SÖDRA DISTRIKTEN

Ny medlemsansvarig

De sydliga medlemsdistrikten i Skåne, Blekinge och Halland får ny medlemsansvarig från första augusti. Sven Hellberg från foderenheten på Lantmännen Lantbruk ersätter då Elisabet Söderström som gått till en tjänst som chef inom växtodlingsenheten.

Sven arbetar i dag som Chef inom foder med ansvar för utveckling och optimering, han är dessutom produktchef för Piggfor & Råvaror.

– Jag ser fram emot att jobba med medlemmarna utifrån den roll där de är ägare, efter 25 år med kundperspektiv. Nyttan med Lantmännen känner jag som en viktig sak att driva, säger Sven.

Lantmännens medlemsorganisation kommer inom det närmaste året att utvecklas och få nya arbetsformer i samband med att 28 distrikt ska bli 19.

Sven Hellberg.

SUNNERBO-VÄRNAMO

Studieresa till Viken

Upp emot ett 30-tal intresserade yngre lantbrukare från Sunnerbo-Värnamo samlades den 25 februari för en gemensam studieresa till Viken.

Björn Johansson, platschef på Nötcenter Viken, började dagen med att berätta om Vikens verksamhet följt av en rundvandring.

Det kom många intresserade frågor från gruppen om utvecklingsarbetet på Viken och jämförelser med olika lösningar man själv har hemma.

Under eftermiddagen fick gruppen träffa Hans Wallemyr från koncernstyrelsen. En eftermiddag med många bra frågor och diskussioner.

Hans började med att berätta om både lantbruket i bygden och om hur de själva byggt upp och driver verksamheten i sitt företag.

Efter denna inledning berättade Hans om viktiga händelser i Lantmännens verksamhet under 2014 och om det förslag till

utdelning som styrelsen presenterade den 9 februari. I anslutning till detta diskuterades bland annat Lantmännens betydelse för yngre lantbrukare som är i en uppbyggnadsfas med sin verksamhet.

Lantmännens satsningar inom forskning och utveckling är ett av de områden som är av särskilt intresse för gruppen. Hans beskrev hur Lantmännen arbetar med dessa frågor som är mycket viktiga både för Lantmännen och för det svenska lantbruket. Forskning som också är en av hörnstenarna i Strategi 2020.

Hans uppmanade gruppen att komma med idéer kring olika utvecklingsfrågor för Lantbruket. Idéer som i sin förlängning kan bli nya forskningsprojekt inom Lantmännens forskning och utveckling.

Dagen på Viken avslutades med summering och mingel innan man vände hemåt efter en mycket intressant dag.

Göran Pettersson,
distriktsstyrelsen Sunnerbo Värnamo

På gång

APRIL

Distrikt Jämtland
28 april

Information och lunch på Krokoms vårdshus kl 11

MAJ

Distrikt Jönköping-Tranås
20 maj

Fältvandringar med tema vall hos Filip Källner, Ingelsbo kl.11.00 och hos Martin Hultman, Stickelösa kl.18.00 Johan Lagerholm, Växtråd medverkar liksom Michaela Roxner, Lantbruk foder, och Lantmännen Maskin som visar vallmaskiner i fält. Vi bjuder på enklare förtäring.

JUNI

Distrikt Sörmland
17 juni

Sommarträff hos stipendiaten Per Watz

Trimaxx[®],

Mer effektivt för ett starkare strå

Tillväxtreglering

Trimaxx ger en effektiv tillväxtreglering* samtidigt som du får en jämnare avmognad. För mer information skanna QR-koden eller besök vår hemsida www.adama.com.

* 3 försök 2014, L5-1050

ADAMA

ADAMA Northern Europe B.V. | www.adama.com

Använd växtskyddsmedel med försiktighet | Läs alltid etikett och produktinformation före användning.
Observera alla varningsfraser och symboler | Medlem i Svenskt Växtskydd.

JENS EDHOLM
Råvaruanalytiker,
Lantmännen Lantbruk

APRIL 2015

Valutakriget

– kampen om vem som kan ha den lägst värderade valutan

Den senaste tiden har förtroendet för den amerikanska ekonomin stärkts samtidigt som oro växt fram för Greklands skuldproblem och en låg tillväxt i EU. Det har resulterat i att dollarn har stärkts och euron har försvagats. Den europeiska centralbanken har även börjat köpa statsobligationer för 60 miljarder euro i månaden och genomfört flera räntesänkningar, samtidigt som den amerikanska centralbanken förbereder sig på att höja räntan.

Valutarörelser och dess effekter i spannmålsvärlden kan många gånger hamna i skymundan. Efter den senaste tidens tvära kast och stora rörelser på valutamarknaden har spannmålshandlare och lantbrukare världen över åter igen blivit påmind om den stora roll valutarörelser spelar.

Det hela sammantaget har gjort att dollarn har stärkts kraftigt mot euron. Den svenska Riksbanken har genomfört räntesänkningar till en nivå på nuvarande - 0,25 procent och genomfört tillfället stimulansåtgärder. Det har resulterat i att den svenska kronan har försvagats 5,25 procent mot euron och 32,5 procent mot dollarn det senaste året. De här förändringarna har stor inverkan på Sveriges såväl som svenska lantbrukares ekonomi och konkurrenssituation på internationella marknader.

Valutan spelar roll!

Kronans försvagande har hittills i år varit positiv för svenska lantbrukare. När kronan försvagas går priset på varor upp relativt internationella alternativ. Det är naturligtvis bra för lantbrukare som producerar internationellt handlade varor, som spannmål. Påverkan är lika stor även om varan inte ska exporteras då priset i Sverige baseras på det som gäller internationellt.

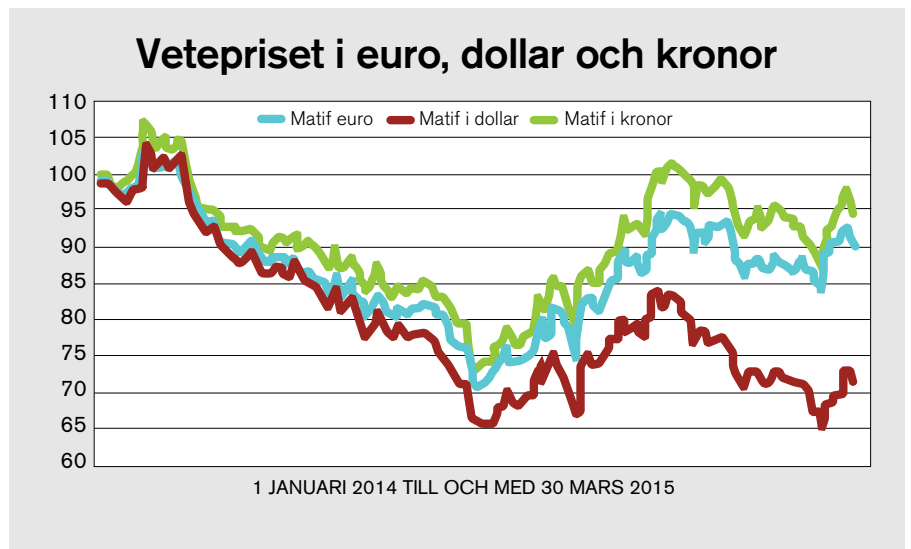
Det är viktigt att komma ihåg att valutan har effekter som innebär indirekta risker för svenska lantbrukare. Den svenska kronan är en av de faktorer som påverkar konkurrenskraften på internationella marknader. Sverige som exportland av jordbruksprodukter är beroende av exportmarknader för att sälja produktionsöverskottet. Om den svenska kronan är stark relativt internationella valutor försämras Sveriges konkurrenssituation på internationella marknader och vi får svårt att exportera.

Det senaste året har den svenska kronan försvagats med 35 procent mot dollarn samtidigt som euron försvagats 20 procent mot dollarn. Det innebär att svensk spannmål är relativt konkurrenskraftig i förhållande till amerikanska såväl som europeiska alternativ.

Betraktas med olika glasögon

Marknadspriset kan alltså beskrivas i olika valutor. Man kan säga att marknadspriset kan betraktas med olika glasögon, där glasögonen representerar skilda valutor.

Diagrammet härintill visar marknadspriset på vete i olika valutor (utifrån ett index) där priset alltså är olika och har olika trend

” Om den svenska kronan är stark relativt internationella valutor försämras Sveriges konkurrenssituation på internationella marknader och vi får svårt att exportera.

beroende på vilka glasögon betraktaren bär. På världsmarknaden är priset i dollar (röd linje) samtidigt som svenska lantbrukare ser priset i svenska kronor (grön linje).

Priset på vete på världsmarknaden (i dollar) har alltså sjunkit sedan årsskiftet, samtidigt som priset har ökat i kronor för den svenske odlaren. Det är en trend som snabbt kan vända.

Valutans effekter för lantbrukaren

Samtidigt som vi gläds åt att valutaförändringarna rört sig åt ”rätt” håll det senaste året är det viktigt att komma ihåg att många kostnader, såsom gödsel, växtskydd och diesel noteras i dollar. Det innebär att även om intäkter är större än kostnader så kan taj-

ming och situationen intäkter i euro och utgifter i dollar göra att effekterna blir stora i slutändan.

Här finns det alltså ytterligare en dimension av valutarörelser som innebär risk för den svenske lantbrukaren. På ett år har dollarn stärkts med 32,5 procent mot kronan och euron med 5,25 procent.

Det innebär att valutaförändringarna det senaste året har påverkat priset på gödsel och diesel mer än försäljningspriset på spannmålen. Exemplet nedan illustrerar en fiktiv och förenklad kalkyl där valutaförändringarna hittills i år resulterat i att ett resultat om 20 vänds till 2,5, en minskning med 88 procent.

Valutans påverkan det senaste året	Innan valutaeffekt	Efter valutaeffekt
Intäkt	100	105,25
Direkta kostnader	-70	-92,75
Övriga kostnader	-10	-10
Resultat	20	2,5

Det ska nämnas att det fiktiva exemplet ovan förutsätter att man likt i ett laboratorium kan ta hänsyn till endast en faktor, valutans påverkan. I verkligheten är det många faktorer som påverkar pris på spannmål, gödsel och diesel och situationen i tabellen ovan får därför anses exemplifiera ett extremfall. Däremot så är det viktigt att vara medveten om hur viktiga valutarörelser är. Det är särskilt viktigt i dag och blickande framåt då rörelserna på valutamarknaden förväntas öka allt mer. Pilarna i bilden visar på trenden.

GÖRAN KARLSSON
Produktmarknadschef
havre/oljevaxter/trind-
säd/Eko

APRIL 2015

Konsumenttrender ger mervärden åt jordbruket

Enligt en rapport från USDA har inkomsterna per capita i USA, omräknat till dagens penningvärde stigit cirka 6 – 7 gånger från 50-talet och fram tills i dag. Under samma period har samma person spenderat allt mindre på livsmedel. På 50-talet gick drygt 20 procent av den disponibla inkomsten till livsmedel. I dag är den siffran ungefär 10 procent i USA. Förmodligen kan man anta att utvecklingen är den samma i stora delar av västvärlden.

Nya trender i konsumentmarknaden påverkar svenskt jordbruk, enskilda lantbrukare och därmed också Lantmännen. De starkaste trenderna för tillfället är hälsotrenden, närproducerat och ekologiskt. Det påverkar konsumenterna när man fyller sin matkasse. Den som vill vara i marknaden bör ha "känslspröten" ute och erbjuda det som konsumenterna efterfrågar. Det kan skapa mervärden för svenska lantbrukare. Här intill ska vi ge några exempel på premiumkoncept som Lantmännens kunder frågar efter.

Trenden har kanske vänt?
Allt pekar nu på att den siffran inte kommer att sjunka mer. Människor har blivit mer medvetna om vad de äter, om sin egen hälsa, men även var maten kommer ifrån och på vilket sätt produktionen eventuellt påverkar miljö och klimat. Det innebär att man också är beredd att betala mer för maten. Det är ändå en så liten del av vad man tjänar som går till mat, resonerar allt fler.

Villig betala för mervärden
Dagens konsumenter är allt kunnigare. De är också beredda att betala mer för kvalitet, för en speciell egenskap eller för mat som är producerad lokalt. Man vill även veta var råvaran är odlad och vad odlaren heter. Företagen i livsmedelsbranschen får i allt högre grad upp ögonen för dessa konsumenttrender. Den kunskapen har i sin tur fått företag på marknaden att konkurrera med sina produkter inte bara vad gäller pris utan också med ursprung, spårbarhet till producent, klimat- och miljöpåverkan och inte minst positiva effekter på hälsan om man äter just den produkten.

Lantmännen skapar mervärden
Lantmännens kunder har under de senaste åren visat allt större intresse för att köpa råvaror kopplade till olika konsumentkrav och villiga att betala en premie för detta. Det har resulterat i olika premiumkoncept där Lantmännen går ut med olika erbjudanden till lantbrukarna, där "Klimat och Natur" är ett exempel.

Totalt har Lantmännen avtal på premiumkoncept till skörd 2015, på över 250 000 ton spannmål, exklusive den ekologiska odlingen. Genomsnittligt får de lantbrukare som deltar cirka 100 kr/ton i premie för godkänd levererad råvara som odlats på rätt sätt och uppfyller kundens kvalitetskrav. Totalt innebär det cirka 25 miljoner till Sveriges lantbrukare i skapat mervärde. Dessutom är det många lantbrukare som ser ett värde i att odla för ett specifikt ändamål eller slutprodukt. Här följer några exempel på aktuella premiumkoncept.

” Den ekologiska trenden är stark för tillfället. Utvecklingen går mot att det ekologiska i allt högre grad kommer att laddas med ursprung.

Klimat och natur

Klimat & Natur är ett odlingskoncept, i dagsläget för höst och vårvete, där man dokumenterar och försöker begränsa klimatpåverkan och ta hänsyn till naturen. Ur kundsynvinkel handlar det om att öka produktsäkerhet med mer hållbara produkter och större ansvar tas till produktens klimatpåverkan.

Natur +

Detta premiumkoncept, som omfattar vete och grynshavre, är framtaget för Cerealia i Danmark och Sverige, för användning till livsmedel. Det ställer större krav på odlingen jämfört med standard odlingen och sker med särskilda villkor. Exempelvis får inte slam användas under några omständigheter och användning av stråförkortningsmedel inte är tillåtet.

Glutenfri grynshavre

Intresset för glutenfri mat har ökat mycket de senaste åren. Ungefär en procent lider av gluten-intolerans av befolkningen i USA, men cirka 13 procent anser att de är känsliga och hela 30 procent väljer glutenfritt som en del av en livsstil, allt enligt en amerikansk studie. Man kan anta att samma ska gälla i Europa.

Om grynshavre är till hundra procent ren från inblandning av vete och korn och fritt från gluten kan havren ätas av glutenintoleranta. Denna stora marknadspotential gör att Lantmännen gått ut med ett kontraktserbjudande på både konventionell och ekologisk 100 procent ren grynshavre till svenska odlare. Detta erbjudande till skörd 2015 är nu fulltecknat och Lantmännen kan nu satsa på en ny stor marknad för glutenfria havreprodukter i Europa.

Betaglukaner och raps

Andra exempel på koncept som har sitt ursprung i hälsotrenden är odling av grynshavre, av sorten Belinda som används för att ta fram konsumentprodukter med hög halt

av betaglukan, som har kolesterol sänkande effekt och motverkar hjärt- och kärlsjukdomar. Rapsodlingen har också påverkats av hälsotrenden. I dag avtalar Lantmännen odlingar med rapsorten Vistive. Oljan från denna rapsort har en mer hälsosam fettsyra sammansättning och är stabilare vid höga temperaturer och passar därför bra för fritering.

Ekologiskt och ursprung

Intresset för ekologiska livsmedel har tagit ordentlig fart under 2014 och börjar nu på allvar synas även i råvarumarknaden. Lantmännen Lantbruks Ekokoncept behöver därför fler odlare till kommande år. Under 2014 omfattade ekologiska livsmedel cirka 5,6 procent av svenska konsumentmarknaden enligt Eco-web's senaste marknadsrapport och beräknas fortsätta att växa.

Kopplingen mellan vad konsumenterna köper och efterfrågan på ekologisk spannmål och oljevaxter är mycket tydlig. Bra exempel på detta är efterfrågan på KRAV raps – bordsmargarin, KRAV matårter – gul ärtsoppa, KRAV grynshavre – havregryn, glutenfri havre och havremjolk, KRAV malkorn – öl och de senaste månaderna också ett växande kundintresse för svenskt ekologiskt vete till kvarnindustrin.

Den ekologiska trenden är stark för tillfället. Utvecklingen går mot att det ekologiska i allt högre grad kommer att laddas med ursprung, vilket kan vara Sverige men sannolikt även att det är lokal/närproducerat och att det även syns på förpackningen.

Det bygger ytterligare mervärden för den ekologiska lantbrukaren i Sverige, men mervärden skapas inte bara på hemmamarknaden och det har Lantmännen visat framgångsrikt under de senaste åren med export av både ekologisk grynshavre och vete till både andra länder i Europa och till Nordamerika.

FOTNOT. Läs mer om odlingskoncept i Grodden 5/2014 i specialbilagan Strategi 2020

Dags att teckna poolavtal.

Teckna poolavtal som en del av din försäljningsstrategi

Poolavtalet är ett bra sätt att effektivt sprida riskerna i din spannmålsaffär, även för dig som är aktiv och prissäkrar huvuddelen av din skörd. Poolavtal kan du teckna fram till den 1 juni, antingen på vår hemsida eller genom att kontakta din säljare eller vår kundtjänst.

Säkra din spannmålsaffär genom att välja den kombination av avtal som passar just din försäljningsstrategi.

Välj
bland

Poolavtal Försäljning med marknadsbevakning

Terminavtal Säkra priset på längre sikt

Spotavtal Säkra priset på kort sikt

Depåavtal Säkra priset efter leverans

Spontanavtal Leverera till dagspris utan avtal

Med vår tjänst, **Torkavtal**, kan du säkra torkkostnaden redan innan skörd. Torkavtal kan kombineras med alla våra avtal.

Teckna poolavtal senast den 1 juni 2015

Läs mer i Spannmålsportalen på vår hemsida eller kontakta din säljare för mer information. www.lantmannenlantbruk.se

Lantmännen